

EHDOTUS OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN ASETUKSEKSI AMMATILLISEN KOULUTUKSEN RAHOITUKSEN LASKENTAPERUSTEISTA

1 Ammatillisen koulutuksen uusi rahoitusjärjestelmä

Ammatillisen koulutuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009), jäljempänä *rahoituslaki*, sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1766/2009), jäljempänä *rahoitusasetus*. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistamista koskeva laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (532/2017), jäljempänä *laki rahoituslain muuttamisesta*, on vahvistettu 11 päivänä elokuuta 2017. Lakimuutos tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Lakimuutoksella ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi yhdistämällä nykyiset ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen, oppisopimuskoulutuksen ja ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusjärjestelmät. Rahoitusjärjestelmään sisällytettäisiin myös tutkintotavoitteisen työvoimakoulutuksen rahoitus sekä osa tutkintoon johtamattoman työvoimakoulutuksen rahoituksesta.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa otetaan käyttöön yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa käytössä olevaa mallia vastaava menettely, jossa rahoituksen perusteena huomioon otettaville suoritteille ei etukäteen aseteta kiinteää hintaa, vaan koulutuksen järjestäjälle myönnettävä rahoitus vastaa koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellista osuutta kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista. Lisäksi ammatilliseen koulutukseen kohdennettava määräraha muutetaan talousarvioperusteiseksi ja rahoituksen määräytymisestä toteutuneiden kustannusten perusteella luovutaan kaikilta osin.

Ammatillisen koulutuksen määräraha muodostuu talousarvioon otettavasta valtion määrärahasta sekä valtion määrärahan perusteella määräytyvästä kuntien rahoitusosuudesta. Talousarvion mukainen kokonaisrahoitus jaetaan perus-, suoritus-, vaikuttavuus- ja strategiarahoitusosuuksiin. Perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitus määräytyvät laskennallisin perustein. Strategiarahoituksen myöntäminen puolestaan perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön harkintaan ja se myönnetään koulutuksen järjestäjien hakemusten perusteella. Strategiarahoituksen osuus on enintään neljä prosenttia valtion talousarvioon otettavasta ammatillisen koulutuksen määrärahasta ja osuuden enimmäismäärä päätetään vuosittain talousarviossa. Loppuosa ammatillisen koulutuksen määrärahasta myönnetään laskennallisin perustein siten, että perusrahoitusosuus varainhoitovuoden 2022 lopputilanteessa on 50 prosenttia, suoritusrahoitusosuus 35 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuus 15 prosenttia.

Edellä mainitut rahoitusosuuksien prosenttiosuudet on tarkoitus ottaa käyttöön siirtymäajan puitteissa siten, että alussa perusrahoitusosuus on suurempi ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuudet kasvavat asteittain. Lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoituvuosina 2018 ja 2019 perusrahoituksen osuus on 95 prosenttia, suoritusrahoituksen osuus 5 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 0 prosenttia. Va-

rainhoitovuonna 2020 perusrahoituksen osuus on 70 prosenttia, suoritusrahoituksen osuus 20 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 10 prosenttia. Varainhoitovuonna 2021 perusrahoituksen osuus on 60, suoritusrahoituksen osuus 30 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 10 prosenttia. Rahoituslain 32 a §:ssä säädettyjä rahoitusosuuksia käytettäisiin siis ensimmäisen kerran myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2022.

Ohjaus- ja säätelyjärjestelmän määrällisen säätelyn välineeksi ja rahoituksen perusteena käytettäväksi suoritteeksi otetaan käyttöön *opiskelijavuosi*. Perusrahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain päättämän tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän perusteella. Tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä ei voi alittaa järjestämisluvassa määrättyä vähimmäisopiskelijavuosimäärää. Perusrahoitusosuutta voidaan lisäksi korottaa myös harkinnanvaraisesti hakemuksesta, jos koulutuksen järjestäjän toimintaan liittyvät erityiset syyt, esimerkiksi erityisen kalliin koulutuksen järjestäminen, sitä edellyttävät.

Rahoituslain 32 d §:n 1 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön päättämää tavoitteellista opiskelijavuosimäärää painotetaan varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneisiin opiskelijavuosiin perustuvalla painokertoimella. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan toteutuneita opiskelijavuosia painotetaan seuraavilla perusteilla: 1) tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen järjestämiskustannukset sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 63 §:ssä tarkoitettujen opintuvalmiuksia tukevien opintojen järjestäminen; 2) tutkintotyypit ja koulutuksen järjestäminen oppisopimuskoulutuksena; 3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen tai mainitun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestäminen; 4) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 103 §:n mukaisen majoituksen järjestäminen; 5) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 9 §:ssä tarkoitetun henkilöstökoulutuksen järjestäminen; 6) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun työvoimakoulutuksen järjestäminen; ja 7) vankilaopetuksen järjestäminen. Painotetun suoritemäärän laskennasta sekä edellä lueteltujen perusteiden painoker-toimista annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Varainhoitovuosien 2018 ja 2019 tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän painottamisessa tulee käyttää vuosilta 2016–2017 käytettävissä olevia tietoja. Uuden rahoitusjärjestelmän voimaantuloa edeltäviltä vuosilta ei ole käytettävissä tietoja toteutuneista opiskelijavuosista, joten rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 tavoitteellista opiskelijavuosimäärää painotetaan varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijamäärien sekä opiskelijatyövuosien ja opiskelijatyöpäivien perusteella. Siirtymäsäännöksen nojalla myös painotusperusteet eli tutkintojen kustannusryhmät sekä erityisen tuen (nykyisin erityisopetus), majoituksen ja henkilöstökoulutuksen suoritemäärät määräytyisivät varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna toteutuneiden tietojen perusteella. Siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 painotusperusteena ei käytetä työvoimakoulutusta eikä vankilaopetusta, koska näitä tietoja ei ole saatavilla varainhoitovuosilta 2016 ja 2017.

Rahoituslain 32 f §:n mukaan suoritusrahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella. Tutkinnon osien osaamispisteitä painotetaan seu-

raavilla perusteilla: 1) tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen järjestämiskustannukset; 2) tutkintotyyppit; ja 3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen tai mainitun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestäminen. Tutkintoja puolestaan painotetaan seuraavilla perusteilla: 1) tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen järjestämiskustannukset; 2) tutkintotyyppit; 3) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen tai mainitun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestäminen; ja 4) tutkinnon suorittajan perusasteen jälkeinen koulutus.

Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 suoritusrahoituksen määräytymisperusteena ei käytetä suoritettuja tutkinnon osia, joten suoritusrahoitusosuus määräytyy yksistään suoritettujen tutkintojen perusteella. Kyseisinä varainhoitovuosina ei käytetä myöskään painotusperusteena erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämistä, koska ei ole saatavissa kattavasti tietoja, onko tutkinnon suorittajalla ollut voimassa oleva erityisopetuksen järjestämistä koskeva päätös tutkinnon suoritusajankohtana. Painotetun suorittemäärän laskennasta ja perusteiden painokertoimista annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Rahoituslain 32 g §:n mukaan vaikuttavuusrahoitus määräytyy seuraavilla perusteilla 1) tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen; 2) opiskelijapalautte; ja 3) työelämäpalautte. Vaikuttavuusrahoituksen perusteiden määräytymisestä ja laskennasta annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä käytetään vaikuttavuusrahoituksen myöntämisperusteena koko tutkinnon suorittaneiden osalta ensimmäistä kertaa varainhoitovuonna 2020 ja tutkinnon osia suorittaneiden osalta varainhoitovuonna 2022.

Vaikuttavuusrahoituksen perusteena käytetään myös opiskelija- ja työelämäpalautetta. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan opiskelijapalautetta käytetään vaikuttavuusrahoituksen myöntämisperusteena ensimmäisen kerran varainhoitovuoden 2020 rahoituksessa ja työelämäpalautetta puolestaan varainhoitovuoden 2022 rahoituksessa.

2 Keskeiset ehdotukset

Ammatillisen koulutuksen uuteen rahoitusjärjestelmään liittyen ehdotetaan annettavaksi uusi opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta koskevat tarkemmat säännökset on nykyisin annettu valtioneuvoston asetuksella, mutta vuoden 2018 alusta voimaan tulevilla muutoksilla rahoituslakiin on lisätty useita valtuussäännöksiä antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Uudessa asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi rahoituslain 32 b §:n 3 momentin nojalla opiskelijan huomioimisesta rahoituksen perusteena opiskelijavuosien määrittelyssä, 32 d §:n nojalla perusrahoituksen painotetun suorittemäärän laskennasta ja perusrahoituksen painotusperusteiden painokertoimista, 32 f §:n nojalla suoritusrahoituksen painotetun suorittemäärän laskennasta ja suoritusrahoituksen painotusperusteiden

den painokertoimista sekä 32 g §:n nojalla vaikuttavuusrahoituksen perusteiden määrittämisestä ja laskennasta työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen osalta.

Vaikuttavuusrahoituksen myöntämisperusteena käytetään myös opiskelijapalautetta ja työelämäpalautetta. Näiden osalta asetuksella annettavaa sääntelyä on tarkoitus täydentää myöhemmin. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan opiskelijapalautetta kerättäisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2018 ja työelämäpalautetta vuodelta 2020.

Rahoituslain 32 h §:n mukaan strategiarahoituksen myöntämisperusteista voidaan säätää tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Asetukseen ei tässä vaiheessa ehdoteta strategiarahoituksen tarkempia myöntämisperusteita koskevia säännöksiä.

3 Pykäläkohtaiset perustelut

1 § *Opiskelijavuoteen kuuluvat päivät*

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 b §:ssä säädetään opiskelijavuodesta. Opiskelijavuodella tarkoitetaan 365:tä päivää, joiden aikana opiskelija otetaan huomioon rahoituksen perusteena. Pykälän 1 momentin pääsäännön mukaan opiskelija otetaan huomioon rahoituksen perusteena opiskeluoikeuden alkamispäivästä lukien siihen päivään asti, kun opiskelijan opiskeluoikeus päättyy. Pykälän 2 momentissa säädetään kuitenkin poikkeuksesta, jonka mukaan opiskelija otetaan huomioon rahoituksen perusteena vain henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittuja opiskelupäiviä vastaavalta osuudelta, jos opiskelijan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:ssä tarkoitetussa henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa tai mainitun lain 8 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa muutoin on sovittu, että opiskelija ei opiskele kaikkina säännönmukaisina opiskelupäivinä. Pykälän 3 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä opiskelijan huomioimisesta rahoituksen perusteena.

Rahoituslain 32 b §:n 1 momentin mukaan lähtökohtaisesti kaikki päivät opiskeluoikeuden alkamisesta päättymiseen luettaisiin opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi, mukaan lukien viikonloput ja loma-ajat. Asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin kuitenkin loma-aikoja koskevasta poikkeuksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi ei luettaisi koulutuksen järjestäjän päättämää yhtäjaksoisesti vähintään neljä viikkoa kestävää lomajaksoa siltä osin, kuin kyseinen yhtäjaksoinen lomajakso ylittää neljä viikkoa. Koulutuksen järjestäjän päättämällä lomajaksolla tarkoitettaisiin sellaista ajanjaksoa, jolloin koulutuksen järjestäjä ei tarjoa opiskelijalle mahdollisuutta osaamisen hankkimiseen, kuten etukäteen ilmoitettua kesäloma-aikaa. Neljää viikkoa lyhyemmät lomajaksot, kuten joulu- ja hiihtolomat, katsottaisiin aina opiskelijavuoteen kuuluvaksi ajaksi. Samoin opiskelijavuoteen kuuluvaksi luettaisiin opiskelijan omat henkilökohtaiset lomajaksot, ellei opiskelijan opiskeluoikeutta ole ammatillisesta koulutuksesta annetun lain säännösten perusteella tältä ajalta keskeytetty. Jos koulutuksen järjestäjä tarjoaa opiskelijalle mahdollisuutta osaamisen hankkimiseen ympärivuotisesti ja opiskelija henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun mukaisesti tavoitteellisesti ja ohjatusti opiskelee esimerkiksi myös kesäkuukausien aikana, luettaisiin tämä aika kuitenkin aina kyseisen opiskelijan osalta opiskelijavuoteen kuuluvaksi ajaksi.

Ehdotettu 1 momentti koskisi vain koulutuksen järjestäjän päättämiä lomajaksoja. Oppisopimuskoulutus on työsopimus- tai virkasuhteeseen perustuvaa koulutusta, johon kuuluu myös työ- tai virkasuhteeseen liittyvä lakisääteinen loma-oikeus, josta koulutuksen järjestäjä ei päättä. Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijavuoteen kuului päiviksi katsottaisiinkin kaikki päivät riippumatta lomajaksojen pituudesta. Tyypillisesti oppisopimuskoulutuksen opiskelijan yhtäjaksoiset loma-ajat ovat kuitenkin enintään neljän viikon mittaisia, joten opiskelijavuoteen kuuluvien päivien huomioimisessa ei tältä osin olisi merkittäviä eroja oppisopimuskoulutuksen ja muussa oppimisympäristössä järjestettävän koulutuksen välillä.

Opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyssä on tarkoitus käyttää koulutuksen järjestäjien KOSKI-tietovarantoon (perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtakunnallinen tietovaranto) tallentamia opiskeluaikaa koskevia tietoja. Tavoitteena on, että opiskelijavuotien laskennassa voitaisiin mahdollisimman suoraan käyttää KOSKI-tietovarannon tietoja opintojen alkamis- ja päättymispäivästä sekä opintojen keskeytymisestä, joten opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyssä ehdotetaan pääsääntöisesti käytettäväksi opintojen alkamis- ja päättymispäivää, eikä lyhytkestoisia taukoja opinnoissa ehdoteta otettavaksi huomioon. Yli neljän viikon mittainen koulutuksen järjestäjän päättämä loma-aika on kuitenkin perusteltua ottaa huomioon opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyssä, jotta uusi rahoitusmalli tavoitteidensa mukaisesti kannustaisi yksilöllisten opintopolkujen rakentamiseen ja ympärivuotisen opiskelun mahdollistamiseen. Koulutuksen järjestäjien tulisi tallentaa opiskelijavuoteen kuulumattomat lomajaksot KOSKI-tietovarantoon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin opiskelijavuoteen kuuluvista päivistä rahoituslain 32 b §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa eli silloin, jos opiskelija ei opiskele kaikkina säännönmukaisina opiskelupäivinä. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelupäiviä vastaavaa osuutta määriteltäessä säännönmukaiseen opiskeluviikkoon katsottaisiin kuuluvaksi viisi opiskelupäivää. Tämä määrittely olisi tarpeen, koska rahoituslain 32 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen opiskelijoiden osalta tulee määrittellä kyseisen opiskelijan opintoja vastaava osuus verrattuna siihen tilanteeseen, että opiskelija opiskelisi kaikkina säännönmukaisina opiskelupäivinä. Jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa olisi sovittu, että opiskelija opiskelee esimerkiksi yhtenä päivänä viikossa, olisi opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa huomioon otettava osuus 1/5, eli opiskeluoikeuden alkamis- ja päättymispäivän väliseen aikaan kuuluvista päivistä otettaisiin huomioon 1/5. Jos opiskelija opiskelisi esimerkiksi yhden viikon kuukaudessa, opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa osuus olisi 1/4. Jos opiskelija opiskelisi useassa erillisessä jaksossa, otettaisiin kuitenkin huomioon nämä erilliset jaksot kunkin jakson alkamis- ja päättymispäivän perusteella.

Myös ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa opiskeluaikaa ja -päiviä koskevat tiedot olisi tarkoitus saada KOSKI-tietovarannon kautta. Tällöin koulutuksen järjestäjän tulisi tallentaa opintojen aloitus- ja päättymispäivän lisäksi myös opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa huomioon otettava osuus tästä ajasta. Koulutuksen järjestäjä määritteli osuuden yllä kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Jos opiskelija opiskelisi useassa erillisessä jaksossa, KOSKI-tietovarantoon tallennettaisiin nämä erilliset jaksot ja opiskelijavuoteen kuuluvat päivät määriteltäisiin suoraan näiden jaksojen keston perusteella.

Pykälän 2 momentissa olisi myös säännös siitä, milloin rahoituslain 32 b §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa opiskelupäivä katsottaisiin opiskelijavuoteen kuuluvaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuoteen kuuluvaksi opiskelupäiväksi katsottaisiin sellainen päivä, jonka aikana opiskelija osallistuu henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettussa koulutuksessa muutoin sovitun mukaisesti koulutuksen järjestäjän eri oppimisympäristöissä järjestämään tavoitteelliseen ja ohjattuun opiskeluun tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen, joka perustuu oppisopimukseen tai koulutussopimukseen. Koulutuksen järjestäjän eri oppimisympäristöissä järjestämä tavoitteellinen ja ohjattu opiskelu voisi toteutua esimerkiksi lähi-, etä- ja monimuoto-opiskeluna. Eri oppimisympäristöjen osalta kyseeseen voisivat tulla myös sellaiset muut kuin koulutuksen järjestäjän itsensä ylläpitämät oppimisympäristöt, kuten esimerkiksi työpajat tai erilaiset tapahtumat, joissa koulutuksen järjestäjä vastaa opiskelijan ohjauksesta ja opetuksesta.

Opiskelijavuoteen kuuluvaan aikaan luettaisiin vain tavoitteellinen ja ohjattu opiskeluaika. Opiskelupäivälle ei asetettaisi mitään tuntimääriin perustuvaa rajaa, vaan koulutukseen osallistumisen ajallinen kesto voisi päivittäin vaihdella. Se, milloin opiskeluaika katsottaisiin tavoitteelliseksi ja ohjatuksi, määräytyisi henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun mukaisesti. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettussa muussa ammatillisessa koulutuksessa ei kaikilta osin laadita henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa, joten tältä osin opiskelijavuoteen luettava opiskeluaika määriteltäisiin muutoin sovitun perusteella.

Ammatillisesta koulutuksesta 5 päivänä lokakuuta 2017 annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:ssä säädetään henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkittävistä tiedoista. Kyseisen säännöksen mukaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitään tutkintokoulutuksen tai muun tarvittavan osaamisen hankkimisen tavoitteet, sisällöt, opetus ja muut osaamisen hankkimisen tavat ja ajoittuminen. Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitään myös koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen ajoittuminen sekä oppisopimuskoulutuksessa osaamisen hankkimisen ajoittuminen koulutuksen järjestäjän osoittamissa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen ja työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen osalta. Opintoihin voi kuulua myös täysin itsenäistä opiskelua tai verkko-opiskelua, joka on mahdollista suorittaa opiskelijan valitsemana ajankohtana. Opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittely tehtäisiin tällöin henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun osaamisen hankkimisen ajoittumisen perusteella. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittaisiin muun muassa verkko-opintojen suoritusajankohdasta.

Tutkinto tai tutkinnon osa on mahdollista suorittaa myös aiemmin hankitun osaamisen perusteella eli osallistumatta tutkintokoulutukseen. Tällöin koulutuksen järjestäjän tehtävänä on ainoastaan henkilökohtaistamisprosessi sekä näyttöjen järjestäminen, vastaanottaminen ja osaamisen arviointi. Suoraan näyttöihin menevän opiskelijan opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyyn sovellettaisiin rahoituslain 32 b §:n 2 momenttia, koska opiskelija ei mainitun säännöksen sanamuodon mukaisesti opiskele kaikkina säännönmukaisina opiskelupäivinä. Opiskelija ei tällöin osallistu ollenkaan koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen, joten opinnoista ei muodostu opiskelijavuoteen kuuluvia opiske-

lupäiviä. Opiskelijan tutkintosuoritukset sen sijaan otetaan huomioon suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen perusteena, eli koulutuksen järjestäjälle myönnetään tällaisen opiskelijan osalta vain suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusta.

2 § Tutkintojen ja muun koulutuksen painokertoimet

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvien tutkintojen, valmentavan koulutuksen, muun ammatillisen koulutuksen ja opiskeluvaihtoehtoja tukevien opintojen painokertoimista. Painokertoimilla otettaisiin huomioon eri tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen väliset kustannuserot. Nykyisin ammatillisen peruskoulutuksen tutkintojen kustannukset otetaan huomioon määräämällä koulutusaloittaiset yksikköhinnat ja lisäksi rahoitusasetuksen 4 §:ssä säädetään yksikköhintojen porrastamisesta koulutusaloilla tiettyjen tutkintojen osalta. Koulutusaloittaisia porrastuksia on kulttuurialalla, tekniikan ja liikenteen alalla, luonnonvara- ja ympäristöalalla sekä sosiaali-, terveystieteiden ja liikunta-alalla. Ammatillisen lisäkoulutuksen kustannuserot puolestaan otetaan huomioon rahoitusasetuksen 11 §:ssä säädettyjen 11 eri hintaryhmän kautta.

Pykälän 1 momentin mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaetaan kustannusryhmiin tutkinnon järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella. Tutkintojen jakautumisesta kustannusryhmiin säädettäisiin asetuksen liitteessä. Jokainen tutkinto sijoitettaisiin parhaiten sen kustannustasoa vastaavaan kustannusryhmään. Kustannustietoja ei kuitenkaan tällä hetkellä kerätä tutkinnoittain, vaan koulutusalojen, mahdollisten porrastusten ja lisäkoulutuksen hintaryhmien mukaisesti. Käytännössä tutkinnot sijoitettaisiin kustannusryhmiin nykyisten kustannustietojen mahdollistamissa rajoissa eli koulutusalojen, mahdollisten porrastusten ja hintaryhmien perusteella. Jatkossa olisi kuitenkin mahdollisuus tarkastella yksittäisten tutkintojen kustannusrakennetta ja siirtää tutkintoja kustannusryhmästä toiseen, jos tutkintoa ei ole sijoitettu sen kustannusrakennetta parhaiten vastaavaan kustannusryhmään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tutkintorakenteeseen kuuluvien tutkintojen painokertoimista. Tutkintojen kustannusrakenteen huomioimista ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että nykyisten yli 20 erilaisen porrastusperusteen sijasta kaikki tutkinnot jaetaan viiteen kustannusryhmään. Kustannusryhmät olisivat yhtenevät perustutkinnoille, ammattitutkinnoille ja erikoisammattitutkinnoille. Ehdotetun säännöksen mukaan kustannusryhmien painokertoimet olisivat:

- 1) 0,70 kustannusryhmä 1;
- 2) 0,99 kustannusryhmä 2;
- 3) 1,23 kustannusryhmä 3;
- 4) 1,59 kustannusryhmä 4;
- 5) 2,33 kustannusryhmä 5.

Ehdotetut kustannusryhmien kertoimet on laskettu vuoden 2015 kustannustietojen perusteella. Rahoituslain mukaan kustannusryhmien painokertoimia käytettäisiin perusrahoituksen opiskelijavuosien (50 % kokonaisrahoituksesta) sekä suoritusrahoi-

tuksessa huomioon otettavien tutkintojen ja tutkinnon osien (35 % kokonaisrahoituksesta) painotusperusteena. Vaikuttavuusrahoituksen myöntämisessä tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen kustannuseroja ei otettaisi huomioon. Kustannusryhmät vaikuttaisivat siis 85 prosenttiin myönnettävästä rahoituksesta.

Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännösten mukaan lopputilanteen rahoitusosuudet otetaan käyttöön vasta varainhoitovuonna 2022. Tätä aiempina varainhoituvuosina rahoitusosuuksissa painotetaan perusrahoitusta, ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen osuudet puolestaan lisääntyvät asteittain. Siirtymäaika vaikuttaisi myös kustannusryhmien kertoimiin, koska varainhoituvuosina 2018 ja 2019 vaikuttavuusrahoituksen osuus on nolla ja kustannuseroja ei oteta huomioon vaikuttavuusrahoituksessa. Ehdotuksen mukaan kustannusryhmät määriteltäisiin tässä vaiheessa varainhoituvuosien 2018 ja 2019 mukaisesti eli tilanteeseen, jossa vaikuttavuusrahoituksen osuus on nolla. Kustannusryhmien kertoimia tulisi näin ollen tarkistaa varainhoitovuodelle 2020, jolloin myös vaikuttavuusrahoitusosuus otetaan käytännössä käyttöön.

Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen 4 momentin mukaan varainhoituvuosina 2018 ja 2019 tavoitteellista opiskelijavuosimäärää painotetaan varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijamäärien sekä opiskelijatyövuosien ja opiskelijatyöpäivien perusteella. Varainhoitovuoden 2018 rahoituksen myöntämisessä käytetään vuoden 2016 tietoja ja 2019 rahoituksen myöntämisessä vuoden 2017 tietoja. Vuosina 2016–2017 rahoituksen perusteena olevia tietoja ei ole kerätty tutkinnoittain, vaan voimassa olevien säännösten nojalla koulutusalojen ja niihin sisältyvien porrastusperusteiden mukaisesti sekä lisäkoulutuksen hintaryhmittäin. Tutkintojen jakamisessa kustannusryhmiin voitaisiin käyttää vuosien 2016 ja 2017 toteutuneen rahoituksen tietoja, koska tutkinnot ehdotetaan sijoitettavaksi kustannusryhmiin nykyisten kustannustietojen mahdollistamissa rajoissa. Tällöin kaikki samaan koulutusalaan, porrastusperusteeseen tai hintaryhmään kuuluvat tutkinnot kuuluisivat aina samaan kustannusryhmään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valmentavan koulutuksen, tutkintoon johtamattoman muun ammatillisen koulutuksen sekä opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokertoimista. Näiden koulutusten painokertoimissa otettaisiin kustannuserojen lisäksi huomioon myös se, että niitä ei rahoiteta ollenkaan suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksissa, joten koulutukseen myönnettävän kokonaisrahoituksen tulisi muodostua riittäväksi perusrahoituksen puitteissa.

Ehdotetun säännöksen mukaan ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen painokerroin olisi 1,98. Kerroin on määritelty nykyisen ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen vuoden 2015 kustannustietojen perusteella. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaa koulutusta järjestetään aina vaativan erityisen tuen järjestämistehdävän perusteella, joten käytännössä näitä opiskelijavuosia painotettaisiin lisäksi aina myös vaativan erityisen tuen korotuskertoimilla. Nykyisin ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen sovelletaan ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa kerrottuna luvulla 0,80 ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen puolestaan ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa kerrottuna luvulla 1,65.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun muun ammatillisen koulutuksen painokerroin olisi 1,20. Muuna ammatillisena koulutuksena voidaan järjestää mainitun pykälän 1 kohdan mukaan ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta, joka on tutkintoon johtamatonta, tyypillisesti lyhytkestoista koulutusta ja vastaa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua tutkintoon johtamatonta ammatillista lisäkoulutusta. Lisäksi muuna ammatillisena koulutuksena voidaan järjestää ammatilliseen tehtävään valmistavaa koulutusta, joka valmistaa ansio- ja liikennelentäjän, lennonjohtajan tai kaupunkiraide liikenteen tehtäviin.

Nykyisin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettua muuta ammatillista koulutusta vastaavaa koulutusta rahoitetaan ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksella. Ammatillisen lisäkoulutuksen omaehtoisen koulutuksen yksikköhinta on 93,8 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta ja rahoitusasetuksen 11 §:ssä säädetty muun kuin näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen hintaryhmä on 0,8. Asetukseen ehdotettu muun ammatillisen koulutuksen kerroin vastaisi kustannusryhmän 1 painokerrointa siten, että kertoimen määrittelyssä on otettu huomioon mahdollisuus periä opiskelijamaksuja. Perittävillä opiskelijamaksuilla on tarkoitus kattaa keskimäärin 15 prosenttia koulutuksen kustannuksista, joten tällä perusteella painokerroin olisi 15 prosenttia pienempi kuin kustannusryhmän 1 painokerroin. Lisäksi kertoimen määrittelyssä otettaisiin huomioon se, että muun ammatillisen koulutuksen rahoitus myönnetään kokonaan perusrahoituksena.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettuun muuhun ammatilliseen koulutukseen kuuluu erityyppisiä koulutuksia, joilla ei ole yhtenäistä kustannusrakennetta. Esimerkiksi ansio- ja liikennelentäjän sekä lennonjohtajan tehtäviin valmistavan koulutuksen kustannustaso on huomattavan korkea. Näitä koulutuksia olisikin tarkoitus perusrahoituksen lisäksi rahoittaa rahoituslain 32 e §:ssä tarkoitetun perusrahoituksen harkinnanvaraisen korotuksen kautta. Perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta voitaisiin käyttää myös muun ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun koulutuksen rahoituksessa, jos asetuksella säädettävä kerroin 1,20 ei turvaa koulutuksen riittävää rahoitustasoa. Perusrahoituksen harkinnanvarainen korotus myönnetään koulutuksen järjestäjän hakemuksesta.

Ehdotetun säännöksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 63 §:ssä tarkoitettujen opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin olisi 1,98. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin asetettaisiin kustannusryhmän 2 painokertoimen tasoon ja kerrottaisiin kahdella, koska rahoitus muodostuu pelkästään perusrahoituksesta. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin vastaisi ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen painokerrointa. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerrointa tulisi myöhemmin tarkistaa, kun tarkempia kustannustietoja on saatavissa. Pykälän 3 momentissa ehdotetut painokertoimet on määritelty uuden rahoitusjärjestelmän lopullisten rahoitusosuuksien perusteella. Siirtymäajalla 2018–2021 käytettävistä painokertoimista säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksissä. Siirtymäaika tulisi ottaa huomioon painokertoimien määrittelyssä, koska siirtymäajalla perusrahoituksen osuus on suurempi kuin 50 prosenttia ja 3 momentissa tarkoitettuja koulutuksia rahoitettaisiin ainoastaan perusrahoituksen puitteissa.

Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin siitä, mihin kustannusryhmään opiskelijavuosi eri tilanteissa luettaisiin. Pykälän *1 momentin* mukaan tutkintokoulutuksen kustannusryhmä määräytyisi opiskelijan suorittaman tavoitetutkinnon mukaisesti. Tätä pääsääntöä noudatettaisiin, vaikka opiskelija olisi opiskelijavuoden aikana sisällyttänyt tutkintoonsa myös muiden tutkintojen tutkinnon osia, jotka saattaisivat kuulua eri kustannusryhmiin. Myös yhteisten tutkinnon osien tutkintokoulutuksen kustannusryhmä määräytyisi aina opiskelijan tavoitetutkinnon mukaisesti. Opiskelija suorittaa usein eri tutkinnon osien tutkintokoulutusta samanaikaisesti, joten opiskeluaikaa ei käytännössä olisi mahdollista eriyttää eri kustannusryhmiin kuuluvaksi.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin siitä, mihin kustannusryhmään tutkintokoulutuksen opiskelijavuosi luettaisiin silloin, kun opiskelijan tavoitteena on suorittaa vain tutkinnon osa tai osia. Ehdotetun säännöksen mukaan tutkintokoulutuksen opiskelijavuoden kustannusryhmä määräytyisi tällöin sen tutkinnon mukaisesti, johon opiskelijan suorittama tutkinnon osa tai osat tutkinnon perusteiden mukaisesti kuuluisivat. Tätä säännöstä voitaisiin soveltaa kuitenkin vain silloin, kun tutkinnon osat kuuluvat samaan tutkintoon tai eri tutkintoihin, jotka kuuluvat samaan kustannusryhmään. Säännöstä ei voitaisi soveltaa silloin, jos opiskelijan suorittamat tutkinnon osat kuuluvat eri kustannusryhmiin, eikä silloin, jos tutkinnon osa voi tutkinnon perusteiden mukaisesti kuulua useaan eri tutkintoon, jotka kuuluvat eri kustannusryhmiin. Tutkinnon osa voi tutkinnon perusteiden mukaisesti kuulua useaan eri tutkintoon ensinnäkin siten, että se kuuluu tietyn alan tutkintoihin, jolloin nämä tutkinnot kuitenkin useimmiten kuuluvat samaan kustannusryhmään. Toisaalta tutkinnon osa voi olla myös yleisluonteinen, esimerkkinä yrittäjäyys, jolloin tutkinnon osa voidaan tutkinnon perusteiden mukaisesti sisällyttää osaksi mitä tahansa tutkintoa. Jälkimmäisessä tilanteessa tutkinnon osan kuulumista tiettyyn kustannusryhmään ei yksiselitteisesti voida määrittää.

Pykälään ehdotetaan näitä edellä mainittuja erityistilanteita koskevaa säännöstä. Ehdotetun säännöksen mukaan tutkintokoulutuksen opiskelijavuosien kustannusryhmä määräytyisi tutkinnon osien alimman kustannusryhmän mukaisesti, jos tutkinnon osat kuuluisivat eri kustannusryhmiin tai tutkinnon osa voisi tutkinnon perusteiden mukaisesti kuulua useaan tutkintoon, jotka kuuluisivat eri kustannusryhmiin. Ehdotetun säännöksen mukaan tutkintokoulutuksen opiskelijavuosien kustannusryhmä määräytyisi kuitenkin aina vähintään kustannusryhmän 2 mukaisesti. Ehdotettua säännöstä sovellettaisiin siitä riippumatta, suorittaako opiskelija eri kustannusryhmiin kuuluvaa tutkintokoulutusta samanaikaisesti vai eriaikaisesti, jos opiskelijan tavoitteena henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun mukaisesti on suorittaa 2 momentissa tarkoitettuja tutkinnon osia. Esimerkiksi jos opiskelijan tavoitteena olisi suorittaa kustannusryhmiin 1 ja 2 kuuluvat tutkinnon osat, kustannusryhmäksi määräytyisi ryhmä 2. Jos opiskelijan tavoitteena olisi suorittaa kustannusryhmiin 2 ja 4 kuuluvat tutkinnon osat, kustannusryhmäksi määräytyisi tällöinkin ryhmä 2. Jos opiskelijan tavoitteena olisi suorittaa kustannusryhmään 3 sekä tutkinnon perusteiden mukaisesti useaan eri kustannusryhmien tutkintoon kuuluvat tutkinnon osat, kustannusryhmäksi määräytyisi kustannusryhmä 3. Säännöstä sovellettaisiin myös silloin, vaikka opiskelija ei osallistuisi tutkintokoulutukseen kaikkien henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittujen tutkinnon osien osalta, vaan osoittaisi jonkin tutkinnon osan suorittamiseksi vaadittavan osaamisen ilman tutkintokoulutukseen osallistumista.

Pykälän 3 momentissa olisi valmentavaa koulutusta suorittavaa opiskelijaa koskeva säännös. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuoden painokerroin määräytyisi 2 §:n 3 momentin mukaisesti. Säännös on tarpeen, koska valmentavaa koulutusta suorittava opiskelija voi valmentavan koulutuksen aikana suorittaa myös ammatillisen tutkinnon osan tai osia. Perusrahoitus määräytyisi tällöin aina valmentavan koulutuksen perusteella, mutta suoritettujen tutkinnon osat otettaisiin huomioon suoritusrahituksen perusteena.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, milloin opiskelijavuosia painotettaisiin opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokertoimella. Osana tutkintokoulutusta voidaan tutkinnon perusteissa määrätyn lisäksi järjestää opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja, joista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 63 §:ssä. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen tarkoituksena on, että opiskelija hankkii sellaista yksilöllisiin tarpeisiinsa perustuvaa osaamista, joka antaa hänelle edellytykset osallistua tutkintokoulutukseen ja osoittaa osaamisensa näytössä tai muulla tavoin. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot järjestetään tutkintokoulutuksen yhteydessä. Opintoja ei tarvitse järjestää yhtäjaksoisena tai erillisenä jaksena, vaan ne voidaan järjestää tutkinnon perusteiden mukaisen tutkintokoulutuksen aikana tai osana. Opinnoista ei kerry suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa huomioon otettavia suoritteita, joten opinnot on perusteltua tietyissä tilanteissa ottaa huomioon opiskelijavuosien erillisenä painotusperusteena. Jos opiskelija osallistuu tutkintokoulutuksen yhteydessä opiskeluvalmiuksia tukeviin opintoihin, koulutuksen järjestäjä voisi lähtökohtaisesti ilmoittaa kyseisen opiskeluaajan joko tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijavuodeksi tai opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen opiskelijavuodeksi, mutta ei molempiin luokkiin.

Ehdotetun säännöksen mukaan opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen opiskelijavuosiin voitaisiin lukea vain sellainen aika, jolloin opiskelija suorittaa pääasiassa opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja. Jos opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja järjestetään esimerkiksi muutamia tunteja viikossa tutkintokoulutuksen yhteydessä, näitä opintoja ei katsottaisi pääasiallisiksi, vaan opiskelijavuosi luettaisiin tutkintokoulutuksen opiskelijavuodeksi. Jos opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot sen sijaan järjestetään erillisenä jaksena, jolloin opiskelija suorittaa pääasiassa näitä opintoja, voitaisiin opiskeluaika tältä osin lukea opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen opiskelijavuodeksi. Säännöksessä ei määriteltäisi tarkkaa aikamäärää sille, milloin opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja suoritetaan pääasiallisesti, joten pääasiallisuuden arviointi jäisi rajatapauksissa koulutuksen järjestäjän tapauskohtaisesti harkittavaksi.

Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot vastaavat ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisia opiskeluvalmiuksia parantavia opintoja, jotka voivat ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaan päätoimisina kestää enintään kuuden kuukauden ajan. Uudessa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ei olisi opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen kestoa koskevaa rajoitusta, koska opintojen päätoimista kestoa on käytännössä vaikea määrittää erityisesti silloin, jos opintoja järjestetään tutkintokoulutuksen ohella muutamia tunteja viikossa. Asetuksen 4 momentissa ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi, että kunkin opiskelijan osalta opiskelijavuosia voitaisiin painottaa opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokertoimella enintään 0,5 opiskelijavuoden ajalta.

Pykälässä säädettäisiin siitä, mihin kustannusryhmään suoritettu tutkinnon osa kuuluu. Tutkinnon osien kustannusryhmien määräytyminen poikkeaisi osittain asetuksen 3 §:ssä säädetystä tutkintokoulutuksen opiskelijavuosien kustannusryhmien määräytymisestä, koska tutkintokoulutuksen kustannusryhmien erottelu ei ole samaan tapaan mahdollista kuin yksittäisten tutkinnon osien.

Pykälän *1 momenttiin* ehdotetun pääsäännön mukaan tutkinnon osan kustannusryhmä määräytyisi sen tutkinnon mukaisesti, johon tutkinnon osa tutkinnon perusteiden mukaisesti kuuluu. Tutkinnon osan kustannusryhmä määräytyisi tämän säännön mukaisesti silloinkin, kun tutkinnon osan suorittaneen opiskelijan tavoitetutkintona olisi jokin muu tutkinto.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa säädetään ammatilliseen perustutkintoon kuuluvista yhteisistä tutkinnon osista, joita ovat viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen ja yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Asetukseen ehdotetun säännöksen mukaan nämä yhteiset tutkinnon osat kuuluisivat aina kustannusryhmään 1 siitä riippumatta, mikä on tutkinnon suorittajan tavoitetutkinto, koska niiden kustannusrakenne vastaa parhaiten kustannusryhmän 1 painokerrointa.

Tutkinnon perusteisiin sisältyy myös tutkinnon osia, jotka voivat kuulua useaan tutkintoon tai jotka voidaan sisällyttää osaksi mitä tahansa tutkintoa. *2 momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan tutkinnon osan kustannusryhmä määräytyisi tällöin sen tutkinnon mukaisesti, jota opiskelija suorittaa. Edellä mainittua säännöstä ei voida soveltaa kuitenkaan silloin, kun opiskelijan tavoitteena ei ole suorittaa koko tutkintoa, vaan ainoastaan tutkinnon osa tai osia. Tällaisessa tilanteessa sellainen tutkinnon osa, joka tutkinnon perusteiden mukaisesti voi kuulua useaan tutkintoon, jotka kuuluvat eri kustannusryhmiin tai joka voidaan sisällyttää osaksi mitä tahansa tutkintoa, kuuluisi ehdotetun säännöksen mukaan kustannusryhmään 1.

5 § Tutkintotyyppien ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän koulutuksen painokertoimet

Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin tutkintotyyppien eli ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon painokertoimista. Ehdotetun *1 momentin* mukaan perusrahoituksessa ammatillisen perustutkinnon painokerroin olisi 1,0 ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnon painokerroin 0,72. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnolla olisi perustutkintoa pienempi painokerroin, koska niissä olisi jatkossakin mahdollista periä opiskelijamaksuja. Perittävillä opiskelijamaksuilla on tarkoitus kattaa keskimäärin 15 prosenttia koulutuksen kustannuksista, joten tällä perusteella painokerroin olisi 15 prosenttia pienempi kuin perustutkinnon painokerroin. Lisäksi otettaisiin huomioon se, että tutkintotyyppjä ei erotella vaikuttavuusrahoituksen myöntämisessä, joten tällä perusteella painokerrointa alennettaisiin vielä toiset 15 prosenttia.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan suoritusrahoituksessa ammatillisen perustutkinnon painokerroin olisi 1,0 ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnon painokerroin 0,50. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnon pienemmällä painokertoimella otettaisiin huomioon perusrahoituksen painokertoimien tavoin mahdollisuus periä opiskelijamaksuja sekä se, että tutkintotyyppjä ei erotella vaikuttavuusrahoituksen myöntämisessä. Lisäksi otettaisiin huomioon se, että ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorittajil-

la on tyypillisesti enemmän aiemmin hankittua osaamista, jolloin ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osien suorittaminen edellyttäisi keskimäärin vähemmän tutkintokoulutukseen osallistumista kuin perustutkinnon osien suorittaminen. Viimeksi mainitulla perusteella painokerrointa alennettaisiin 30 prosenttia. Tämä tarkoittaisi sitä, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa arvioidaan tutkintotyypin mukaisten suoritusaikojen perusteella syntyvän suorituksia opiskelijavuotta kohden 1,43 -kertaisesti perustutkintoon verrattuna.

Rahoituslain 32 d §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan opiskelijavuosia painotettaisiin myös oppisopimuskoulutuksen järjestämisen perusteella. Oppisopimuskoulutukselle ei ehdotettaisi säädettyä erillistä painokerrointa, vaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän koulutuksen opiskelijavuoden painoarvo olisi sama kuin muissa oppimisympäristöissä järjestettävän koulutuksen painokerroin, eli käytännössä oppisopimuskoulutuksen painokerroin olisi 1.

Pykälään ehdotetut painokertoimet on määritelty uuden rahoitusjärjestelmän lopullisten rahoitusosuuksien perusteella. Siirtymäajalla 2018–2021 käytettävistä painokerroimista säädetäisiin asetuksen siirtymäsäännöksissä. Siirtymäaika tulisi ottaa huomioon painokerroimien määrittelyssä, koska siirtymäajalla perusrahoitusosuus on lopputilannetta suurempi ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuudet kasvavat vähitellen.

6 § Erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimet

Asetuksen 6 §:n 1 momentissa säädetäisiin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitetun erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimista. Korotuskertoimella huomioitaisiin erityisen tuen järjestämisen lisäkustannukset koulutuksen järjestäjälle. Kertoimia käytettäisiin perus- ja suoritusrahoituksen korotusperusteena. Ehdotetun säännöksen mukaan korotuskerroin olisi tutkintokoulutuksessa 0,53 ja valmentavassa koulutuksessa 0,90.

Voimassa olevan rahoitusasetuksen 4 §:n 3 momentin mukaan kaikkien koulutusalojen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhintaa korotetaan erityisopetuksessa 47 prosenttia. Mainitun pykälän 5 momentin mukaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen rahoitukseen sovelletaan erityisopetuksessa oppisopimuskoulutuksen yksikköhintaa korotettuna 50 prosentilla. Rahoitusasetuksen 11 §:n 2 momentin mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintaa korotetaan 50 prosenttia säädetystä ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi.

Asetuksen 6 §:n 1 momenttiin ehdotetut korotuskertoimet perustuisivat erityisopetuksen porrastuksiin nykyisessä rahoitusjärjestelmässä, eli korotuksen määrä olisi noin 50 prosenttia opiskelijavuoden painottamattomasta euromääräisestä arvosta. Muutoksena nykytilaan ehdotettu erityisen tuen järjestämisen korotuskerroin olisi kuitenkin sama kaikissa tutkintotyypeissä eikä korotuksen määrä riippuisi siitä, missä oppimisympäristössä koulutusta järjestetään. Korotuksessa ei myöskään otettaisi huomioon sitä, mihin kustannusryhmään tutkinto kuuluu, vaan korotuksen euromäärä opiskelijavuotta kohden olisi yhtä suuri kaikissa tutkinnoissa. Tämä muutos on pe-

rusteltu, koska erityisen tuen järjestämiskustannusten on arvioitu olevan samansuuruisia riippumatta koulutuksen muusta kustannusrakenteesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimista. Nykytilaa vastaavasti vaativan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimet jaettaisiin kolmeen luokkaan, eli asetuksessa säädettäisiin 1) vaativan erityisen tuen korotuskertoimesta, 2) vaikeasti vammaisten opiskelijoiden korotuskertoimesta ja 3) henkilökohtaista avustajaa tarvitsevien opiskelijoiden korotuskertoimesta. Tuen tarpeen laajuuden perusteella opiskelijavuodet ja suoritukset kuuluisivat yhteen näistä kolmesta korotuskerroinluokasta. Painokertoimet määriteltäisiin erikseen tutkintokoulutukseen ja valmentavaan koulutukseen. Ehdotetun säännöksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestämisen korotuskerroin olisi tutkintokoulutuksessa 1,99 ja valmentavassa koulutuksessa 1,98. Vaikeasti vammaisten opiskelijoiden osalta korotuskerroin olisi tutkintokoulutuksessa 4,03 ja valmentavassa koulutuksessa 4,58. Jos koulutuksen järjestäminen edellyttäisi, että opiskelijalla on henkilökohtainen koulunkäyntiavustaja, korotuskerroin olisi tutkintokoulutuksessa 9,03 ja valmentavassa koulutuksessa 10,94.

Vaativan erityisen tuen korotuskertoimet on laskettu siten, että nykyisten kuuden erityisoppilaitoksena toimivan koulutuksen järjestäjän kokonaisrahoitus ei keskimääräisesti muuttuisi. Lisäksi on oletettu, että tuen tarpeen eri kategorioiden määrittely pysyisi nykyisellään, eikä niiden välisiä kerroinsuhteita muutettaisi.

Sekä 1 että 2 momentissa tarkoitetuissa tutkintokoulutuksen korotuskertoimissa otettaisiin huomioon myös se, ettei erityisen tuen järjestämistä oteta huomioon vaikuttavuusrahoituksessa. Valmentavan koulutuksen korotuskertoimissa otettaisiin huomioon puolestaan se, että valmentavan koulutuksen rahoitus muodostuu ainoastaan perusrahoituksesta.

Vaativan erityisen tuen kertoimissa otettaisiin huomioon myös se, että vaativaa erityistä tukea saaville opiskelijoille kertyy suorituksia keskimääräistä vähemmän ja myös työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden osuus on keskimääräistä pienempi. Opiskelija- ja työelämäpalautteen osalta vastaavaa kompensatiota ei tehtäisi. Korotuksen suuruus on määritelty kokeilemalla laskentamallissa, millä kertoimilla erityisoppilaitoksena toimivien koulutuksen järjestäjien uusi rahoitus olisi keskimäärin nykyrahoituksen tasolla.

Pykälän 1 ja 2 momentteihin ehdotetut korotuskertoimet on määritelty uuden rahoitusjärjestelmän lopullisten rahoitusosuuksien perusteella. Siirtymäajalla 2018–2021 käytettävistä korotuskertoimista säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksissä. Siirtymäaika tulisi ottaa huomioon korotuskertoimien määrittelyssä, koska siirtymäajalla perusrahoitusosuus on lopputilannetta suurempi ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuudet kasvavat vähitellen. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 suoritusrahoituksen painotusperusteena ei käytettäisi erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämistä. Tämä rajaus ei kuitenkaan olisi merkittävä, koska kyseisinä varainhoitovuosina suoritusrahoituksen osuus on vain 5 prosenttia kokonaisrahoituksesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, miltä ajalta toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimilla. Ehdotetun säännöksen mukaan 1 momentissa tarkoitettuja opiskelijavuosia painotettaisiin erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimilla niiden päivien ajalta, kun opiskelijan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitettu erityisen tuen antamista koskeva päätös on voimassa. Opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyssä noudatettaisiin rahoituslain 32 b §:ssä ja asetuksen 1 §:ssä säädettyjä periaatteita. Käytännössä erityisen tuen antamista koskeva päätös tehdään yleensä muutamia viikkoja opintojen alkamisen jälkeen, ja eräissä tilanteissa päätös voi koskea vain osaa opiskeluajasta. Opiskelijavuosia painotettaisiin erityisen tuen kertoimilla vasta siitä ajankohdasta lukien, kun päätös on tehty ja voimassa, vaikka erityisen tuen tarpeesta olisi päätetty tästä ajankohdasta lukien koko opiskeluajalle. Jos erityisen tuen päätös koskisi vain osaa opiskeluajasta, painotettaisiin opiskelijavuosia vain päätöksen voimassa oloajalta.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettua vaativaan erityiseen tukeen oikeutettuja opiskelijat ovat lähtökohtaisesti oikeutettuja erityiseen tukeen koko opintojensa ajalta, eikä opiskelijoiden tuen tarve merkittävästi vaihtele opintojen eri vaiheissa. Ehdotetun säännöksen mukaan näiden opiskelijoiden osalta opiskelijavuosia painotettaisiinkin vaativan erityisen tuen korotuskertoimilla kaikkien opiskelijavuoteen kuuluvien päivien ajalta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, milloin suoritettu tutkinto tai tutkinnon osa katsottaisiin erityistä tukea tai vaativaa erityistä tukea saaneen opiskelijan suorittamaksi. Ehdotetun säännöksen mukaan tutkinto tai tutkinnon osa katsottaisiin erityistä tukea saaneen opiskelijan suorittamaksi, jos ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:ssä tarkoitettu erityisen tuen antamista koskeva päätös on voimassa tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamispäivänä. Sillä ei siis olisi merkitystä, onko erityistä tukea koskeva päätös ollut voimassa koko tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamisen ajan, vaan rahoituksen painokerroin määräytyisi tutkinnon tai tutkinnon osan suoritusajankohdan tilanteen perusteella. Tutkinnon suoritusajankohdaksi katsottaisiin tutkintotodistuksen saamisen ajankohta ja tutkinnon osan suoritusajankohdaksi puolestaan opintosuoritusrekisteriin kirjattava suorituspäivämäärä.

7 § *Majoituksen järjestämisen korotuskertoimet*

Asetuksen 7 §:n 1 momentissa säädettäisiin majoituksen järjestämisen korotuskertoimista. Nykytilaa vastaavasti majoituksen järjestämisen korotuskertoimet jaettaisiin kolmeen luokkaan. Kertoimia käytettäisiin perusrahoituksen painotusperusteena. Ehdotetun säännöksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 103 §:ssä tarkoitettua majoituksen järjestämisen korotuskerroin olisi 0,44. Sisäoppilaitosmuotoisessa koulutuksessa korotuskerroin olisi 0,58 ja vaativan erityisen tuen yhteydessä järjestettävän majoituksen korotuskerroin 1,86.

Ehdotettua korotuskertoimia on määritelty nykyisten majoitusporrastusten vuoden 2015 kustannustietojen perusteella. Vaativan erityisen tuen opiskelijan majoituksen korotuskerrointa on kuitenkin hieman nostettu kustannuksiin verrattuna, koska muutoin paljon majoitusta järjestävien erityisoppilaitosten rahoitus olisi keskimäärin laskenut ja vähän majoitusta järjestävien puolestaan noussut. Kertoimissa on otettu

huomioon myös se, että majoituksen järjestämistä rahoitetaan ainoastaan perusrahoituksen kautta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, miltä ajalta toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin majoituksen järjestämisen korotuskertoimilla. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijavuosia painotettaisiin majoituksen järjestämisen korotuskertoimilla niiden päivien ajalta, kun opiskelijan oikeus asua ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 103 §:ssä tarkoitetussa asuntolassa on voimassa. Opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyssä noudatettaisiin rahoituslain 32 b §:ssä ja asetuksen 1 §:ssä säädetyjä periaatteita. Majoituskorotukseen oikeuttavaksi ajaksi katsottaisiin lähtökohtaisesti kaikki päivät majoitusoikeuden alkamispäivästä siihen päivään asti, kun oikeus majoittumiseen päättyy, lukuun ottamatta yhtäjaksoista yli neljän viikon loma-aikaa. Majoituskorotukseen oikeuttavaksi ajaksi luettaisiin myös viikonloput ja lyhytkestoiset lomat, vaikka opiskelija ei näiden ajanjaksojen aikana olisi oikeutettu asumaan asuntolassa.

Pykälään ehdotetut korotuskertoimet on määritelty uuden rahoitusjärjestelmän lopullisten rahoitusosuuksien perusteella. Siirtymäajalla 2018–2021 käytettävistä korotuskertoimista säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksissä. Siirtymäaika tulisi ottaa huomioon korotuskertoimien määrittelyssä, koska siirtymäajalla perusrahoitusosuus on lopputilannetta suurempi ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuudet kasvavat vähitellen.

8 § *Henkilöstökoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestämisen kertoimet*

Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin henkilöstökoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestämisen painokertoimista. Kertoimia käytettäisiin perusrahoituksen painotusperusteena.

Voimassa olevan rahoituslain 10 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjille myönnettävä ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten valtionosuus on 85,60 prosenttia, yrityksen tai muun yhteisön henkilöstön kehittämiseksi järjestettävässä koulutuksessa kuitenkin 47,23 prosenttia. Säännöksessä tarkoitettu yrityksen tai muun yhteisön henkilöstön kehittämiseksi järjestettävä koulutus vastaa uudessa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua henkilöstökoulutusta. Henkilöstökoulutus on osin valtion ja osin yritysten rahoittamaa koulutustoimintaa.

Ammatillisen koulutuksen reformia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 39/2017 vp, s. 87) on todettu, että henkilöstökoulutuksen rahoittamisessa voidaan katsoa olevan välillisesti kyse julkisten varojen kanavoimisesta yrityksiin. Henkilöstökoulutuksen julkinen rahoitus ei kuitenkaan ole yksiselitteisesti tulkittavissa valikoivaksi toimenpiteeksi tai kilpailua vääristäväksi toiminnaksi, koska periaatteessa kaikilla yrityksillä on lainsäädännön puitteissa yhtäläiset mahdollisuudet sopia henkilöstökoulutuksen järjestämisestä järjestämisluvan saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. EU-oikeuden tuomioistuinratkaisusta ilmenee, että vastikkeellisten opetuspalvelujen olennaisena piirteenä on se, että oppilas tai muu yksityinen taho suorittaa maksuja, jotka vastaavat pääosin opetuksen taloudellisia kustannuksia. Pääosaa ei ole tarkemmin määritelty, mutta hallituksen esityksessä on todettu, että valtioneuvoston päätöksen soveltamisen arvioinnin kannalta olisi selkeämpää, että henkilöstökoulutuksen valtionrahoitus olisi yli 50 prosenttia koulutuksen laskennallisista kustannuksista.

Pykälän *1 momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan tutkintotavoitteisen henkilöstökoulutuksen vähennyskerroin olisi -1,0. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun tutkintoon johtamattoman muun ammatillisen koulutuksen vähennyskerroin olisi kuitenkin -0,50, jos kyseistä koulutusta järjestetään henkilöstökoulutuksena. Kerroin olisi negatiivinen, koska sillä vähennettäisiin henkilöstökoulutuksena järjestettävän koulutuksen rahoitusta sillä osuudella, jolla koulutuksen järjestäjällä on oikeus rahoittaa koulutusta työnantajilta kerättävillä maksuilla.

Henkilöstökoulutuksen vähennys otettaisiin huomioon ainoastaan perusrahoituksessa. Käytännössä ehdotettu henkilöstökoulutuksen vähennyskerroin vaikuttaisi siten, että tutkintotavoitteisen henkilöstökoulutuksen opiskelijavuosista ei myönnettäisi ollenkaan perusrahoitusta, mutta sen sijaan suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksissa henkilökoulutuksen suoritteet otettaisiin huomioon täysimääräisinä. Henkilöstökoulutuksen julkinen rahoitusosuus olisi tällöin 50 prosenttia laskennallisesta rahoituksesta. Tutkintotavoitteisen henkilöstökoulutuksen rahoittaminen vain suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksien kautta on perusteltua, koska henkilöstökoulutuksesta kertyy keskimääräistä enemmän suoritteita ja henkilöstökoulutuksessa olevien työllistyminen on keskimääräistä yleisempää.

Henkilöstökoulutuksena järjestetään jatkossa pääsääntöisesti vain tutkintotavoitteista koulutusta. Henkilöstökoulutuksena voidaan kuitenkin järjestää myös ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:n 2 kohdassa tarkoitettua ammatilliseen tehtävään valmistavaa koulutusta, kuten kaupunkiraideliikenteen kuljettajien tehtäviin valmistavaa koulutusta. Lisäksi työvoimakoulutuksessa henkilöstökoulutuksena voidaan järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettua ammatillista osaamista syventävää ja täydentävää koulutusta. Näitä koulutuksia rahoitetaan vain perusrahoituksen puitteissa, joten henkilöstökoulutuksen vähennyskerroin olisi -0,50 ja julkinen rahoitusosuus olisi 50 prosenttia laskennallisesta rahoituksesta.

Pykälän *2 momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun työvoimakoulutuksen korotuskerroin olisi 0,35. Kerrointa sovellettaisiin työvoimakoulutuksena järjestettävään ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutukseen sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettuun muuhun ammatilliseen koulutukseen. Kertoimella lisättäisiin työvoimakoulutuksena järjestettävän koulutuksen rahoitusta näissä koulutuksissa, koska niiden osalta ei työvoimakoulutuksena järjestettävässä koulutuksessa voida periä opiskelijamaksuja. Muutoin kuin työvoimakoulutuksena järjestettävässä ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetussa muussa ammatillisessa koulutuksessa on mahdollista periä opiskelijalta kohtuullinen opiskelijamaksu, jolla katetaan osittain koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Voimassa olevan rahoituslain 10 §:n mukaan koulutuksen järjestäjille myönnettävä ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten valtionosuus on 85,60 prosenttia, eli opiskelijamaksuilla katettava lisäkoulutuksen maksuosuus on keskimäärin noin 15 prosenttia. Myös uudessa rahoitusjärjestelmässä lähdettäisiin nykytilaa vastaavasti siitä, että opiskelijamaksuilla katettava keskimääräinen osuus olisi 15 prosenttia, joten tämä osuus otettaisiin huomioon työvoimakoulutuksen korotuskertoimessa. Korotuskertoimen määrittelyssä otettaisiin lisäksi huomioon se, että työvoimakoulutuksen korotuskerrointa käytetään vain perusrahoitusosuudessa. Suoritus- ja vaikutta-

vuusrahoitusosuuksissa työvoimakoulutuksen suoritteet otettaisiin sen sijaan huomioon samanarvoisina kuin omaehtoisen koulutuksen suoritukset.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan korotuskerroin olisi 0,90 prosenttia, jos ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään vankilaopetuksena. Kertoimella otettaisiin huomioon vankilaopetuksen järjestämisestä aiheutuvat keskimääräistä korkeammat kustannukset. Vankilaopetuksena järjestettävästä ammatillisesta koulutuksesta aiheutuu koulutuksen järjestäjälle muusta koulutuksesta poikkeavia kustannuksia esimerkiksi pienien opetusryhmien, keskimääräistä suuremman ohjaustarpeen ja vankilaympäristössä toteutettavan koulutuksen muiden erityispiirteiden vuoksi. Vankilaopetusta voivat järjestää vain ne koulutuksen järjestäjät, joille on järjestämisluvassa määrätty oikeus vankilaopetuksen järjestämiseen.

Pykälään ehdotetut kertoimet on määritelty uuden rahoitusjärjestelmän lopullisten rahoitusosuuksien perusteella. Siirtymäajalla 2018–2021 käytettävistä korotuskertoimista säädettäisiin asetuksen siirtymäsäännöksissä. Siirtymäaika tulisi ottaa huomioon korotuskertoimien määrittelyssä, koska siirtymäajalla perusrahoitusosuus on lopputilannetta suurempi ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuudet kasvavat vähitellen. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 perusrahoituksen painotusperusteena ei käytettäisi työvoimakoulutusta eikä vankilaopetusta.

9 § Perusrahoituksen laskenta

Asetuksen 9 §:ssä säädettäisiin perusrahoituksen laskennasta. Rahoituslain 32 d §:n 1 momentin mukaan perusrahoitus määräytyy 32 c §:n 1 momentissa tarkoitettun tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän perusteella, jota on painotettu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneisiin opiskelijavuosiin perustuvalla painokertoimella. Rahoituslain 32 c §:n 1 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö päättää koulutuksen järjestäjän varainhoitovuoden tavoitteellisen opiskelijavuosien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

Asetuksen 9 §:n 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan perusrahoituksen myöntämisen perusteena käytettävä suoritemäärä saataisiin siten, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 c §:n 1 momentissa tarkoitettu tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä kerrotaisiin järjestäjäkohtaisella painokertoimella. Järjestäjäkohtainen painokerroin laskettaisiin siten, että 9 §:n 2 momentissa säädetty painotettu opiskelijavuosimäärä jaettaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneella opiskelijavuosimäärällä. Varainhoitovuotta edeltävänä syksynä tehtävällä suoritepäätöksellä päätettävä tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä toimisi siis perusrahoituksen määräytymisen perusteena. Tavoitteellista suoritemäärää painotettaisiin koulutuksen järjestäjän toteutuneisiin opiskelijavuosiin eli profiiliin perustuvalla painokertoimella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin painokertoimilla painotettujen toteutuneiden opiskelijavuosien yhteismäärän laskennasta. Painotettu opiskelijavuosimäärä saataisiin laskemalla yhteen varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneet opiskelijavuodet, joita olisi painotettu asetuksessa säädettävillä perusteilla.

Ehdotetun *1 kohdan* mukaan laskettaisiin yhteen kunkin kustannusryhmän tutkintojen tutkintokoulutuksen opiskelijavuodet, joita olisi lisäksi painotettu tutkintotyypin ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän koulutuksen kertoimilla. Koulutuksen järjestäjän kustannusryhmän 1 toteutuneita opiskelijavuosia painotettaisiin painokerrotoimella 0,70, kustannusryhmän 2 opiskelijavuosia painokertoimella 0,99 jne. Kustannusryhmien kertoimilla painotettuja opiskelijavuosimääriä painotettaisiin lisäksi asetuksen 3 §:ssä säädetyillä tutkintotyypin ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän koulutuksen painokertoimilla. Esimerkiksi kustannusryhmän 1 perustutkintokoulutuksen opiskelijavuodet kerrottaisiin painokertoimilla 0,70 (kustannusryhmä) ja 1,0 (perustutkintokoulutuksen painokerroin) ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnon opiskelijavuodet kertoimilla 0,70 (kustannusryhmä) ja 0,72 (ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen perusrahoituksen painokerroin).

Ehdotetun *2 kohdan* mukaan laskettaisiin yhteen 2 §:n 3 momentissa säädetyillä kertoimilla painotetut valmentavien koulutusten, muun ammatillisen koulutuksen sekä opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen toteutuneet opiskelijavuodet.

Ehdotetun *3 kohdan* mukaan laskettaisiin yhteen 6 §:ssä säädetyillä erityisen tuen järjestämisen kertoimilla painotetut toteutuneet opiskelijavuodet. Nämä opiskelijavuodet olisivat mukana painotetun opiskelijavuosimäärän laskennassa myös joko 1 kohdassa tarkoitettuina tutkintokoulutuksen opiskelijavuosina tai 2 kohdassa tarkoitettuina valmentavan koulutuksen opiskelijavuosina. Ehdotetun 3 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimen vaikutus eli erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämisestä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat lisäkustannukset.

Ehdotetun *4 kohdan* mukaan laskettaisiin yhteen 7 §:ssä säädetyillä majoituksen järjestämisen kertoimilla painotetut toteutuneet opiskelijavuodet. Ehdotetun 4 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan majoituksen järjestämisen korotuskertoimen vaikutus eli majoituksen järjestämisestä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat lisäkustannukset.

Ehdotetun *5 kohdan* mukaan laskettaisiin yhteen 8 §:n 1 momentissa säädetyillä henkilöstökoulutuksen kertoimella sekä 1 kohdassa tarkoitetuilla kustannusryhmien ja tutkintotyypin kertoimilla painotetut henkilöstökoulutuksen toteutuneet opiskelijavuodet. Henkilöstökoulutuksen opiskelijavuodet olisivat mukana painotetun opiskelijavuosimäärän laskennassa myös joko 1 kohdassa tarkoitettuina tutkintokoulutuksen opiskelijavuosina tai 2 kohdassa tarkoitettuina muun ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosina. Ehdotetun 5 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan henkilöstökoulutuksen vähennyskertoimen vaikutus. Henkilöstökoulutuksen kerroin olisi negatiivinen, koska sillä vähennettäisiin henkilöstökoulutuksena järjestettävän koulutuksen rahoitusta sillä osuudella, jolla koulutuksen järjestäjällä on oikeus rahoittaa koulutusta työnantajilta kerättävillä maksuilla.

Ehdotetun 5 kohdan perusteella koulutuksen järjestäjän kustannusryhmän 1 toteutuneita henkilöstökoulutuksen opiskelijavuosia painotettaisiin painokertoimella 0,70, kustannusryhmän 2 toteutuneita henkilöstökoulutuksen opiskelijavuosia painokertoimella 0,99 jne. Kustannusryhmien kertoimilla painotettuja opiskelijavuosimääriä painotettaisiin lisäksi asetuksen 3 §:ssä säädetyillä tutkintotyypin painokertoimilla. Kustannusryhmien ja tutkintotyypin painokertoimilla painotettuja opiskelija-

vuosimääriä painotettaisiin lisäksi henkilöstökoulutuksen vähennyskertoimella, joka tutkintotavoitteisessa koulutuksessa olisi -1,0. Käytetty kerroin -1,0 käytännössä poistaisi tutkintotavoitteisen henkilöstökoulutuksen 1 kohdassa tarkoitetut opiskelijavuodet kokonaan painotettujen opiskelijavuosien yhteismäärästä. Muun ammatillisen koulutuksen toteutuneita henkilöstökoulutuksen opiskelijavuosia painotettaisiin ensin asetuksen 2 §:n 3 momentissa säädetyllä painokertoimella 1,20 ja lisäksi henkilöstökoulutuksen vähennyskertoimella -0,50, joten muun ammatillisen koulutuksen osalta henkilöstökoulutuksen opiskelijavuodet olisivat mukana painotettujen opiskelijavuosien yhteismäärässä.

Ehdotetun 6 kohdan mukaan laskettaisiin yhteen 8 §:n 2 momentissa säädetyllä työvoimakoulutuksen kertoimella sekä 1 kohdassa tarkoitetuilla kustannusryhmien ja tutkintotyyppien kertoimilla painotetut työvoimakoulutuksena järjestetyn ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen tai asetuksen 2 §:n 3 momentissa säädetyllä muun ammatillisen koulutuksen painokertoimella painotetut kyseisen koulutuksen toteutuneet opiskelijavuodet. Työvoimakoulutuksena järjestetyn ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen opiskelijavuodet olisivat mukana painotetun opiskelijavuosimäärän laskennassa myös joko 1 kohdassa tarkoitettuina tutkintokoulutuksen opiskelijavuosina tai 2 kohdassa tarkoitettuina muun ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosina. Ehdotetun 6 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan työvoimakoulutuksen korotuskertoimen vaikutus eli se, että näissä mainituissa koulutuksissa voitaisiin omaehtoisessa koulutuksessa periä opiskelijamaksuja.

Ehdotetun 6 kohdan perusteella koulutuksen järjestäjän kustannusryhmän 1 toteutuneita työvoimakoulutuksena järjestetyn ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen opiskelijavuosia painotettaisiin painokertoimella 0,70, kustannusryhmän 2 toteutuneita henkilöstökoulutuksen opiskelijavuosia painokertoimella 0,99 jne. Kustannusryhmien kertoimilla painotettuja opiskelijavuosimääriä painotettaisiin lisäksi asetuksen 3 §:ssä säädetyllä ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen painokertoimella 0,72. Muun ammatillisen koulutuksen osalta työvoimakoulutuksena järjestetyn koulutuksen toteutuneita opiskelijatyövuosia painotettaisiin muun ammatillisen koulutuksen painokertoimella 1,20. Näin saatua opiskelijavuosien yhteismäärää painotettaisiin vielä lisäksi työvoimakoulutuksen korotuskertoimella 0,35. Työvoimakoulutuksen korotuskertoimen vaikutus laskettaisiin erikseen kullekin kustannusryhmälle, jotta korotusvaikutus olisi opiskelijamaksujen keskimääräistä 15 prosentin osuutta vastaava.

Ehdotetun 7 kohdan mukaan laskettaisiin yhteen 8 §:n 3 momentissa säädetyllä kertoimella painotetut vankilaopetuksena järjestetyn koulutuksen toteutuneet opiskelijavuodet. Vankilaopetuksena järjestetyn koulutuksen opiskelijavuodet olisivat mukana painotetun opiskelijavuosimäärän laskennassa myös joko 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuina opiskelijavuosina. Ehdotetun 7 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan vankilaopetuksen korotuskertoimen vaikutus.

Järjestäjäkohtainen painokerroin laskettaisiin siis siten, että edellä 2 momentin 1-7 kohdissa tarkoitetut painotetut suoritemäärät laskettaisiin yhteen ja tämä suoritemäärä jaettaisiin vastaavalla ajalla toteutuneiden opiskelijavuosien lukumäärällä. Toteutuneiden opiskelijavuosien määrä vastaisi 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun tutkintokoulutuksen sekä 2 kohdassa tarkoitetun muun tutkintoon johtamattoman koulu-

tuksen opiskelijavuosien yhteenlaskettua painottamatonta määrää. Pykälän 2 momentin 3-7 kohdissa säädetyt painotetut suoritemäärät eivät vaikuttaisi jakajana käytettyyn toteutuneeseen opiskelijavuosimäärään, vaan niillä otettaisiin huomioon opiskelijavuosien korotus- ja vähennysperusteet. Järjestäjäkohtainen painokerroin muodostuisi sitä suuremmaksi, mitä korkeampiin kustannusryhmiin kuuluvaa koulutusta koulutuksen järjestäjä järjestäisi ja mitä enemmän 3, 4, 6 ja 7 kohdissa tarkoitettuja korotusperusteita järjestäjän toteutuneisiin opiskelijavuosiin sisältyisi.

10 § Suoritusrahoituksen laskenta

Asetuksen 10 §:ssä säädettäisiin suoritusrahoituksen laskennasta. Rahoituslain 32 f §:n 1 momentin mukaan suoritusrahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella. Asetuksen 10 §:n 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan suoritusrahoituksen myöntämisen perusteena käytettävä suoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen pykälän 2 ja 3 momenteissa tarkoitettut suoritteet. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin suoritettujen tutkinnon osien perusteella määräytyvän suoritemäärän laskennasta ja 3 momentissa suoritettujen tutkintojen perusteella määräytyvän suoritemäärän laskennasta. Rahoituslain 32 f §:ssä säädetyin mukaisesti huomioon otettaisiin varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävänä vuonna suoritettut tutkinnon osat ja tutkinnot.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan tutkinnon osien perusteella määräytyvä suoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen ehdotetun 1 kohdan mukaan asetuksen 2 §:n 2 momentissa säädetyjen kustannusryhmien kertoimilla ja 3 §:ssä säädetyillä tutkintotyyppien kertoimilla painotetut tutkinnon osien osaamispisteet. Tutkinnon osan osaamispisteet määräytyvät tutkinnon perusteiden mukaisesti. Kummottavan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla annetuissa tutkinnon perusteissa tutkinnon osien laajuutta ei ole määritelty osaamispisteinä. Näiden tutkintojen osien osalta osaamispisteitä vastaava suoritemäärä määräytyisi rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaisesti. Kyseisen säännöksen mukaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) nojalla määrättyjen ammatillisten perustutkintojen perusteiden mukaisten tutkinnon osien osaamispisteet määräytyvät ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain (630/1998) nojalla määrättyjen ammatillisen perustutkinnon perusteiden vastaavien tutkinnon osien osaamispisteiden perusteella. Ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen perusteiden mukaisten tutkinnon osien osaamispisteet määräytyvät siten, että ammattitutkintojen osalta luku 150 ja erikoisammattitutkintojen osalta luku 180 jaetaan sillä tutkinnon osien lukumäärällä, joka kyseisen tutkinnon perusteiden muodostumissääntöjen mukaisesti edellytetään tutkinnon suorittamiseksi.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan perusteella koulutuksen järjestäjän kustannusryhmän 1 osaamispisteitä painotettaisiin painokertoimella 0,70, kustannusryhmän 2 osaamispisteitä painokertoimella 0,99 jne. Kustannusryhmien kertoimilla painotettua osaamispistemäärää painotettaisiin lisäksi asetuksen 3 §:ssä säädetyillä tutkintotyyppien painokertoimilla. Esimerkiksi kustannusryhmän 1 osaamispisteet kerrotaisiin painokertoimilla 0,70 (kustannusryhmä) ja 1,0 (perustutkintokoulutuksen painokerroin) ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnon opiskelijavuodet kertoimilla 0,70 (kustannusryhmä) ja 0,50 (ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen suoritusrahoituksen painokerroin).

Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan mukaan laskettaisiin yhteen asetuksen 6 §:ssä säädettyillä erityisen tuen järjestämisen kertoimilla painotetut tutkinnon osien osaamispisteet. Nämä tutkinnon osien osaamispisteet olisivat mukana tutkinnon osien osaamispisteiden perusteella määräytyvän suoritemäärän laskennassa myös 1 kohdassa tarkoitettuina osaamispisteinä. Ehdotetun 2 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimen vaikutus eli erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämisestä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat lisäkustannukset. Tutkinnon osien osaamispisteiden perusteella määräytyvä kokonaissuoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen 2 momentin 1 ja 2 kohtien perusteella määräytyvät suoritteet.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan suoritettujen tutkintojen perusteella määräytyvä suoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen ehdotetun 1 kohdan mukaan asetuksen 2 §:n 2 momentissa säädettyjen kustannusryhmien kertoimilla ja 3 §:ssä säädettyillä tutkintotyyppien kertoimilla painotetut tutkinnot, jotka kerrotaan luvulla 72, jos opiskelija on tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän kuukauden lopussa ollut vailla perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa ja muutoin luvulla 18. Suoritettuja tutkintoja painotettaisiin siis vastaavilla kustannusryhmien ja tutkintotyyppien kertoimilla, kuten 2 momentissa tarkoitettuja tutkinnon osien osaamispisteitä. Tutkintoja ei painotettaisi niiden osaamispisteisiin perustuvan laajuuden perusteella, vaan suoritusrahoituksen määräytymisessä kunkin suoritettun perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon painoarvo olisi lähtökohtaisesti 1 ja tutkintotyyppien erot otettaisiin huomioon tutkintotyyppikertoimella.

Ehdotetun 1 kohdan säännöksen mukaan kustannusryhmien ja tutkintotyyppien kertoimilla painotetut tutkinnot kerrotaisiin luvulla 72, jos opiskelija olisi tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän kuukauden lopussa ollut vailla perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa ja muutoin luvulla 18. Näillä kertoimilla otettaisiin huomioon rahoituslain 32 f §:n 3 momentin 4 kohdan painotusperuste, jonka mukaan tutkintoja painotetaan tutkinnon suorittajan perusasteen jälkeisen koulutuksen perusteella. Perusasteen jälkeisellä ammatillisella tutkinnolla tarkoitettaisiin ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa, erikoisammattitutkintoa tai korkeakoulututkintoa taikka niitä vastaavia aikaisempia tutkintoja. Ylioppilastutkintoa ei katsottaisi säännöksessä tarkoitetuksi ammatilliseksi tutkinnoksi. Ehdotetuilla kertoimilla kannustettaisiin koulutuksen järjestäjiä tarjoamaan koulutusta vailla ammatillista tutkintoa oleville hakijoille ja toisaalta otettaisiin huomioon se, että vailla ammatillista tutkintoa olevat opiskelijat tarvitsevat keskimäärin enemmän tutkintokoulutusta, ohjausta ja osaamisen hankkimisen tukitoimia kuin sellaiset opiskelijat, joilla on jo aiemmin hankittua osaamista. Ehdotettujen kertoimien mukaisesti suoritettun tutkinnon painoarvo olisi nelinkertainen, jos opiskelija on tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän kuukauden lopussa ollut vailla perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa verrattuna sellaiseen opiskelijaan, joka on jo aiemmin suorittanut ammatillisen tutkinnon.

Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä, joten suoritettusta tutkinnosta kertyy suoritusrahoituksen määräytymisessä huomioon otettavia painottamattomia suoritteita tutkinnon osien perusteella 180 suoritetta ja suoritettun tutkinnon perusteella 72 tai 18 suoritetta. Tutkinnon painoarvo suoritusrahoituksessa on noin 29 prosenttia, jos opiskelijalla ei ole aiempaa ammatillista tutkintoa ja noin 7 prosenttia, jos opiskelijalla on aiempi ammatillinen tutkinto. Tällä suhteella kannustet-

taisiin myös siihen, että vailla ammatillista tutkintoa olevat henkilöt suorittaisivat tutkinnon. Sen sijaan henkilöt, joilla on jo aiemmin suoritettu ammatillinen tutkinto, voisivat usein päivittää osaamistaan suorittamalla tutkinnon osan tai osia koko tutkinnon sijaan, joten tällöin on perusteltua, että suoritettujen tutkinnon painoarvo on pienempi.

Ehdotetun 3 momentin 2 kohdan mukaan laskettaisiin yhteen 6 §:ssä säädetyillä erityisen tuen järjestämisen kertoimilla painotetut tutkinnot, jotka kerrottaisiin luvulla 72. Nämä tutkinnot olisivat mukana myös tutkintojen perusteella määräytyvän suorittemäärän laskennassa myös 1 kohdassa tarkoitettuina tutkintoina. Ehdotetun 2 kohdan perusteella otettaisiin huomioon ainoastaan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimen vaikutus eli erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämisestä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat lisäkustannukset. Tutkintojen perusteella määräytyvä kokonaissuoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen 3 momentin 1 ja 2 kohtien perusteella määräytyvät suoritukset. Suoriterahoituksen määräytymisperusteena käytettävä koulutuksen järjestäjän kokonaissuoritemäärä puolestaan saataisiin laskemalla yhteen 2 momentin perusteella määräytyvä tutkinnon osien suorittemäärä ja 3 momentin perusteella määräytyvä tutkintojen suorittemäärä.

11 § Vaikuttavuusrahoituksen jakautuminen

Pykälässä säädettäisiin vaikuttavuusrahoituksen jakautumisesta työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella, opiskelijapalautteen perusteella ja työelämäpalautteen perusteella myönnettäviin rahoitusosuuksiin. Ehdotetun säännöksen mukaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 g §:ssä tarkoitetusta vaikuttavuusrahoituksesta 2/3 (10 % kokonaisrahoituksesta) myönnettäisiin opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella, 1/6 (2,5 % kokonaisrahoituksesta) opiskelijapalautteen perusteella ja 1/6 (2,5 % kokonaisrahoituksesta) työelämäpalautteen perusteella.

Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 vaikuttavuusrahoituksen osuus on nolla, eli vaikuttavuusrahoitusta myönnettäisiin ensimmäisen kerran varainhoitovuonna 2020. Varainhoitovuonna 2020 ja 2021 vaikuttavuusrahoituksen määräytymisperusteena ei käytettäisi tutkinnon osia suorittaneiden työllistymistä tai jatko-opintoihin siirtymistä eikä työelämäpalautetta. Vaikuttavuusrahoituksen jakautumisesta siirtymäaikana säädettäisiin ehdotetussa 19 §:ssä.

12 § Työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen painokertoimet

Asetuksen 12 §:ssä säädettäisiin työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen painokertoimista. Ehdotetussa 1 momentissa määriteltäisiin *työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt*, eli se henkilöjoukko, johon painokertoimia sovelletaan. Ehdotetun säännöksen mukaan *työllistyneellä tai jatko-opintoihin siirtyneellä* tarkoitettaisiin henkilöä, joka on suorittanut tutkinnon tai tutkinnon osan sen kalenterivuoden aikana, joka päättyy kolme vuotta ennen varainhoitovuoden alkamista, ja on työllinen tai suorittaa opintoja korkeakoulussa seuraavan eli sen kalenterivuoden lopussa, joka päättyy kaksi vuotta ennen varainhoitovuoden alkamista. Esimerkiksi myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2020 tarkasteltaisiin kalenterivuonna 2016 tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaneita, jotka ovat työllistyneet tai siirtyneet jatko-opintoihin

seuraavan kalenterivuoden eli vuoden 2017 lopussa. Ehdotetun säännöksen mukaan jatko-opintoihin siirtyneellä tarkoitettaisiin korkeakouluopintoja suorittavaa henkilöä. Toisen ammatillisen tutkinnon suorittamista ei katsottaisi jatko-opintoihin siirtymiseksi.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin tutkinnon suorittaneen painokerroimista. Ehdotetun säännöksen mukaan painokerroin olisi 2, jos tutkinnon suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt on tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän kalenterivuoden lopussa ollut työllinen. Jos tutkinnon suorittanut ei ole tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän kalenterivuoden lopussa ollut työllinen, painokerroin olisi 4.

Pykälän 3 *momentissa* puolestaan säädettäisiin tutkinnon osan suorittaneen painokerroimista. Ehdotetun säännöksen mukaan painokerroin olisi 1, jos tutkinnon osan suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt on opintojen aloittamista edeltävän vuoden lopussa ollut työllinen. Jos tutkinnon osan suorittanut ei ole ennen opintojen aloittamista ollut työllinen, painokerroin olisi 2. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan tutkinnon osia suorittaneiden työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä ei käytetä vaikuttavuusrahoituksen myöntämisperusteena varainhoitovuosina 2020 ja 2021, joten näiden varainhoitovuosien osalta vaikuttavuusrahoitus määräytyisi ainoastaan tutkinnon suorittajien perusteella.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan tutkinnon suorittamisen aloittamisella tarkoitettaisiin 2 ja 3 momenteissa sen tutkinnon taikka tutkinnon osan tai osien suorittamisen aloittamista, joka olisi henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun mukaisesti opiskelijan tavoitteena. Jos tavoitteena olisi koko tutkinnon tai useiden tutkinnon osien suorittaminen, työllisyystilannetta tarkasteltaisiin koko tutkinnon tai ensimmäisenä aloitetun tutkinnon osan suorittamista edeltävän vuoden lopussa. Tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävää työllisyystilannetta tarkasteltaisiin sen koulutuksen järjestäjän opiskelijana, joka on laatinut kyseistä tutkintoa tai tutkinnon osia koskevan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman, eli jonka opiskelijana tutkinto tai tutkinnon osa on suoritettu. Jos opiskelija on kesken tutkinnon suorittamisen vaihtanut koulutuksen järjestäjältä toiselle, tutkinnon suorittamisen aloittamiseksi katsottaisiin vasta se ajankohta, kun opiskelija on aloittanut tutkinnon suorittamisen sen koulutuksen järjestäjän opiskelijana, jonka opiskelijana hän tulee tarkasteluun vaikuttavuusrahoituksen myöntämisen perusteella.

Opiskelija voi suorittaa saman kalenterivuoden aikana sekä tutkinnon osia että tutkinnon. Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan painokerroin määräytyisi 2 *momentin* mukaisesti eli tutkinnon suorittamisen perusteella, jos työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt on kalenterivuoden aikana suorittanut sekä tutkinnon että tutkinnon osan tai osia.

Tutkintoa suorittava opiskelija suorittaa aina myös tutkinnon osia. Tilastokeskuksen tilastoissa ei erotella tutkinnon osan suorittaneita sillä perusteella, onko opiskelijan tavoitteena koko tutkinnon vai ainoastaan tutkinnon osan tai osien suorittaminen. Tutkinnon osan suorittamisen perusteella valikoituu tarkastelujoukkoon sekä sellaisia opiskelijoita, joiden tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen että sellaisia opiskelijoita, joiden tavoitteena on ainoastaan tutkinnon osan tai osien suorittaminen.

Tutkinnon osan suorittanut henkilö valikoituisi aina mukaan vaikuttavuusrahoituksen perusteena huomioitavaksi, jos hän tarkasteluajankohtana on Tilastokeskuksen tietojen mukaan työllistynyt. Henkilö voi olla mukana tarkastelujoukossa myös usean eri kalenterivuoden aikana, jos hän näiden kalenterivuosien aikana on suorittanut tutkinnon osia ja lopulta tutkinnon.

Työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävässä vaikuttavuusrahoituksessa olisi suurempi painoarvo sellaisella opiskelijalla, joka ei ole ennen opintojen aloittamista ollut työllinen kuin sellaisella opiskelijalla, joka on ennen opintojen aloittamista ollut työllinen. Koko tutkinnon suorittaneella olisi suurempi painoarvo kuin tutkinnon osan suorittaneella. Suurin painoarvo olisi siis sellaisella opiskelijalla, joka ennen tutkinnon suorittamisen aloittamista ei ole ollut työllinen, mutta työllistyy tutkinnon suorittamisen jälkeen. Vaikuttavuusrahoituksen määräytymisessä tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneen painoarvo on nolla, jos hän ei ole tarkasteluajankohtana työllistynyt tai siirtynyt jatko-opintoihin.

Pykälän 5 *momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaneen henkilön toiminnan määrittelyssä käytettäisiin viimeisimpiä käytettävissä olevia Tilastokeskuksen henkilö pohjaisia tilastoaineistoja ja niissä käytettäviä luokitteluja. Tiedot työllistymisestä tai jatko-opintoihin siirtymisestä saataisiin käyttäen Tilastokeskuksen henkilö pohjaisia tilastoaineistoja (tilasto: Sijoittuminen koulutuksen jälkeen). Käytettävä tilasto valmistuu aina seuraavan vuoden loppupuolella siten, että tiedot tilaston valmistumisesta edeltävän kalenterivuoden lopun tilanteesta eivät ole käytettävissä vielä seuraavan varainhoitovuoden rahoitusta myönnettäessä, mikä merkitsee viivettä sijoittumisen tarkasteluajankohdan ja sen ajankohdan välillä, jolloin tietoja käytetään rahoituksen perusteena. Viivettä lisää myös se, että tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamisen jälkeen tulee työllistymisen tarkastelulle varata riittävästi aikaa, koska työllistymistä ei ole perusteltua tarkastella heti tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Työllistymis- ja jatko-opintotietoja käytetään Tilastokeskuksen määrittelyn mukaisina. Toimintaa kuvataan tietyn vuoden lopussa työllisyyden, työttömyyden, opiskelun, varusmiespalvelun tai muun toiminnan mukaan. Tiedot tuotetaan yhdistämällä Tilastokeskuksen henkilö pohjaisia kokonaisaineistoja. Tutkinnon suorittaneita koskevat tiedot tuotetaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Jatko-opintoja koskevat tiedot tuotetaan Tilastokeskuksen opiskelijarekistereistä ja työssäkäyntiä ja työvoimaa koskevat tiedot Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta. Työssäkäyntitilasto kootaan useista rekistereistä, joista Tilastokeskuksen rekistereiden lisäksi suurimpia ovat Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmä, verohallinnon eri aineistot, valtion ja kuntien palvelussuhde- ja eläkerekisterit, yksityisen sektorin työ- ja palvelussuhderekisterit jne. Tiedoissa ovat mukana yrittäjiksi työllistyneet. Ulkomaille työllistyneet tai ulkomaisiin oppilaitoksiin jatko-opintoihin siirtyneet henkilöt luokitellaan tilastossa muussa toiminnassa oleviksi.

13 § *Työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen laskenta*

Asetuksen 13 §:ssä säädettäisiin opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän vaikuttavuusrahoituksen suorittemäärän laskennasta. Pykälän 1 *momenttiin* ehdotetun säännöksen mukaan suorittemäärä saataisiin laskemalla yhteen koulutuksen järjestäjän 12 §:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettut suori-

temäärät. Käytännössä laskettaisiin yhteen 12 §:n 2 momentissa tarkoitettut tutkinnon suorittaneet ennen tutkinnon suorittamisen aloittamista työllisinä olleet painotettuna luvulla 2, tutkinnon suorittaneet ennen tutkinnon suorittamisen aloittamista ei-työllisinä olleet painotettuna luvulla 4, 12 §:n 3 momentissa tarkoitettut tutkinnon osan suorittaneet ennen kyseisten opintojen suorittamisen aloittamista työllisinä olleet painotettuna luvulla 1 ja tutkinnon osan suorittaneet ennen kyseisten opintojen suorittamisen aloittamista ei-työllisinä olleet painotettuna luvulla 2.

Pykälän 1 momentin *1 kohdan* mukaan suoritemäärän laskennassa painotettaisiin kunkin 12 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettun ryhmän suoritteita vastaavan ryhmän 13 §:n 2 momentissa säädetyllä järjestäjäkohtaisella korjauskertoimella. Järjestäjäkohtaista korjauskerrointa käytettäisiin niin sanotussa ”muussa toiminnassa” kuin työllisinä, korkeakouluopintoihin siirtyneinä jatko-opiskelijoina tai työttöminä olevien osuuden huomioimiseksi. Järjestäjäkohtainen korjauskerroin ottaisi huomioon sen, mikä osuus tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaneista on tarkasteluhetkellä muussa toiminnassa, kuten varusmiespalvelusta suorittamassa tai perhevapaalla, jatkavat muita kuin korkeakouluopintoja, taikka ovat siirtyneet ulkomaille. Käytännössä järjestäjäkohtainen korjauskerroin olisi 1, jos kaikki tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaneet ovat tarkasteluajankohtana työllisiä, siirtyneet korkeakouluun jatko-opintoihin tai työttömiä. Korjauskerroin olisi sitä suurempi, mitä suurempi osuus tutkinnon tai tutkinnon osan suorittajista olisi ns. muussa toiminnassa.

Pykälän 1 momentin *2 kohdan* mukaan suoritemäärää painotettaisiin työllistyneiden osalta 3 momentissa säädetyllä alueellisella korjauskertoimella. Alueellisella korjauskertoimella otettaisiin huomioon ammatillisen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden työllistymisen alueelliset erot. Alueellinen korjauskerroin perustuisi koulutuksen järjestäjän järjestämisluvassa määritellyn toiminta-alueen ja koko maan työllisten ja työttömien väliseen suhteelliseen osuuteen. Jos toiminta-alueen työllisten osuus olisi koko maan keskimääräistä työllisten osuutta matalampi, alueellisella korjauskertoimella korotettaisiin vaikuttavuusrahoituksen perusteena huomioitavaa suoritemäärää. Vastaavasti jos toiminta-alueen työllisten osuus olisi koko maan keskimääräistä työllisten osuutta korkeampi, korjauskertoimella alennettaisiin huomioitavaa suoritemäärää.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin järjestäjäkohtaisen korjauskertoimen laskennasta. Järjestäjäkohtainen korjauskerroin määriteltäisiin erikseen kullekin 12 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettulle painotettavalle ryhmälle. Esimerkiksi tutkinnon suorittaneita ennen tutkinnon suorittamisen aloittamista työllisinä olleita tarkasteltaisiin omana ryhmänään korjauskertoimen määrittelyssä. Ehdotetun säännöksen mukaan järjestäjäkohtainen korjauskerroin laskettaisiin siten, että kolme vuotta ennen varainhoitovuoden alkamista päättyvän kalenterivuoden aikana tutkinnon taikka tutkinnon osan tai osia suorittaneiden lukumäärä jaettaisiin kaksi vuotta ennen varainhoitovuoden alkamista päättyvän kalenterivuoden lopussa työllistyneiden tai jatko-opintoihin siirtyneiden sekä työttömien yhteismäärällä. Tarkasteluajankohdat olisivat siis samat kuin 12 §:n 1 momentissa säädetyt. Työllistyneillä tai jatko-opintoihin siirtyneillä tarkoitettaisiin 12 §:n 1 momentissa määriteltyä ryhmää ja työttömien määrittelyssä käytettäisiin Tilastokeskuksen luokittelua. Tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamiseen sovellettaisiin 12 §:n 4 momenttia, eli henkilöä tarkasteltaisiin ensisijaisesti tutkinnon suorittamisen perusteella.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin alueellisen korjauskertoimen laskennasta. Ehdotetun säännöksen mukaan alueellinen korjauskerroin laskettaisiin siten, että koko maan väestön ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllisten osuus koko maan väestön ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllisten ja työttömien yhteismäärästä jaettaisiin koulutuksen järjestäjän järjestämisluvassa määrätyn toiminta-alueen pääasiallisen maakunnan väestön ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllisten osuudella edellä mainitun alueen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden työllisten ja työttömien yhteismäärästä.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 §:ssä säädetään koulutuksen järjestäjän toiminta-alueesta. Kyseisen säännöksen mukaan järjestämisluvassa määrätään toiminta-alue, jonka osaamistarpeisiin koulutuksen järjestäjän toiminta ensisijaisesti vastaa. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää osaamistarpeen mukaisesti tutkintoja ja koulutusta järjestämisluvassa määrättyllä toiminta-alueella. Toiminta-alueen lisäksi tutkintoja ja koulutusta voi järjestää myös muualla Suomessa.

Järjestämisluvan mukaisena toiminta-alueena voi olla esimerkiksi yksi kunta, useita kuntia, yksi maakunta, useita maakuntia taikka maakunta ja yksittäisiä muita kuntia. Koulutuksen järjestäjän toiminta-alueeksi voidaan määritellä myös koko maa, jos järjestäjä katsotaan niin sanotuksi valtakunnalliseksi järjestäjäksi. Toiminta-alue voidaan jättää määrittelemättä, jos järjestämisluvassa ei katsota perustelluksi velvoittaa järjestäjää vastaamaan juuri tietyn alueen osaamistarpeeseen.

Asetuksen 13 §:n 3 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan alueellisen korjauskertoimen laskennassa käytettäisiin koulutuksen järjestäjän järjestämisluvassa määrätyn toiminta-alueen pääasiallisen maakunnan työllisyystilannetta. Jos toiminta-alueeksi olisi määritely yksi kunta tai useita kuntia saman maakunnan alueella, käytettäisiin alueellisen korjauskertoimen laskennassa tämän kunnan tai kuntien maakunnan mukaista työllisyystilannetta. Jos koulutuksen järjestäjän toiminta-alueeksi on määritely useita maakuntia, käytettäisiin sen maakunnan työllisyystilannetta, jonka alueella sijaitsevissa koulutuksen järjestäjän toimipisteissä on suoritettu eniten tarkastelussa huomioon otettavia tutkintoja ja tutkinnon osia. Alueellista korjauskerrointa ei käytettäisi, jos koulutuksen järjestäjälle ei ole järjestämisluvassa määrätty toiminta-aluetta tai jos järjestäjän toiminta-alueeksi on määrätty koko maa.

14 § Voimaantulo

Pykälässä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta. Säännöksen mukaan asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Ehdotettua asetusta sovellettaisiin ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2018 myönnettävään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun koulutuksen rahoitukseen.

15 § Koulutuksen ja tutkintotyyppien painokertoimia koskevat siirtymäsäännökset

Pykälän 1 momentissa olisi oppisopimuskoulutuksena suoritettujen tutkintojen painokertoimia koskeva siirtymäsäännös. Säännöksen mukaan osa oppisopimuskoulutuksena suoritetuista ammatillisista tutkinnoista tai ammatillisten perustutkintojen osaamisaloista jaettaisiin poikkeuksellisesti eri kustannusryhmiin vuosina 2018 ja 2019, kuin mihin kustannusryhmiin ne tulisivat siirtymäajan jälkeen kuulumaan asetuksen 2 §:n 2 momentin perusteella. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska oppisopi-

muskoulutuksena suoritettujen tutkintojen osalta ei ole käytettävissä tutkintotarkkuudella opiskelijavolyymitietoa painokertoimien määrittämiseksi varainhoitovuosille 2018 ja 2019. Nykyisessä Opetushallituksen suorittamassa opiskelijatiedonkeruussa oppisopimuskoulutuksen tiedot on kerätty vain koulutusalatarkkuudella.

Ehdotetun säännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 oppisopimuskoulutuksena suoritettujen elintarvikealan perustutkintoon kuuluvan meijerialan osaamisalan, kaivosalan perustutkinnon, lentokoneasennuksen perustutkinnon, liikunnanohjauksen perustutkinnon, logistiikan perustutkintoon kuuluvan kuljetuspalvelujen osaamisalan, maanmittausalan perustutkinnon, rakennusalan perustutkintoon kuuluvan maanrakennuskoneenkuljetuksen osaamisalan, ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon, ammattisukeltajan ammattitutkinnon, kuljetusalan ammattitutkinnon, lentoasemapalvelujen ammattitutkinnon, maanrakennusalan ammattitutkinnon ja maanrakennusalan erikoisammattitutkinnon perusrahoituksen laskennassa painokerroin olisi 0,99. Varainhoitovuonna 2020 näistä oppisopimuskoulutuksena suoritettujen elintarvikealan perustutkintoon kuuluvan meijerialan osaamisalan, liikunnanohjauksen perustutkinnon, rakennusalan perustutkintoon kuuluvan maanrakennuskoneenkuljetuksen osaamisalan, ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon, ammattisukeltajan ammattitutkinnon, kuljetusalan ammattitutkinnon, lentoasemapalvelujen ammattitutkinnon, lentokoneasennuksen perustutkinnon, logistiikan perustutkintoon kuuluvan kuljetuspalvelujen osaamisalan, maanrakennusalan ammattitutkinnon ja maanrakennusalan erikoisammattitutkinnon painokerroin olisi 1,59 sekä kaivosalan perustutkinnon ja maanmittausalan perustutkinnon painokerroin olisi 1,23.

Varainhoitovuosina 2018 ja 2019 oppisopimuskoulutuksena suoritettujen hevostalouden perustutkinnon, metsäalan perustutkinnon, metsäalan perustutkintoon kuuluvan metsäkoneenkuljetuksen osaamisalan, musiikkialan perustutkinnon ja metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinnon painokerroin olisi 1,23. Varainhoitovuonna 2020 näistä oppisopimuskoulutuksena suoritettujen hevostalouden perustutkinnon, metsäalan perustutkinnon, musiikkialan perustutkinnon ja metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinnon painokerroin olisi 1,59 ja metsäalan perustutkintoon kuuluvan metsäkoneenkuljetuksen osaamisalan painokerroin olisi 2,33.

Siirtymäajan painokertoimet määriteltäisiin siten, että vuosina 2018 ja 2019 kaikki oppisopimuksena suoritettujen tiettyyn koulutusalaan kuuluvat tutkinnot sijoittuisivat kyseisen alan nykyisten säädösten mukaisiin porrastamattomien ryhmään. Tutkinnot sijoittuisivat siis siihen kustannusryhmään, johon nykyisen ryhmittelyn mukainen kyseisen alan porrastamattomien ryhmä sijoittuu uudessa kustannusryhmäjaottelussa. Osa säännöksessä mainituista tutkinnoista olisi siirtymäaikana alemmassa kustannusryhmässä kuin mihin ne siirtymäajan jälkeen tulisivat kuulumaan asetuksen 2 §:n 2 momentin perusteella, mutta tämä ei kuitenkaan käytännössä alentaisi ehdotetussa säännöksessä mainittujen oppisopimuskoulutuksena suoritettujen tutkintojen painokerrointa.

Pykälän 2 momentissa olisi maatalousalan perustutkinnon painokerrointa koskeva siirtymäsäännös. Säännös olisi tarpeen, koska tiedot maatalousalan perustutkinnon toteutuneista opiskelijavuosimääristä saadaan KOSKI-palvelun kautta vasta varainhoitovuoden 2020 päätökseen, joten varainhoitovuosina 2018 ja 2019 maatalousalan perustutkinto kuuluisi siihen kustannusryhmään, johon nykyisen ryhmittelyn mukainen kyseisen alan porrastamattomien ryhmä sijoittuu uudessa kustannusryhmäjaotte-

lussa. Ehdotetun säännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 maatalousalan perustutkinnon perusrahoituksen laskennassa painokerroin olisi 1,23. Varainhoitovuonna 2020 maatalousalan perustutkinnon painokerroin olisi 1,59.

Pykälän 3 momentissa olisi valmentavan koulutuksen, muun ammatillisen koulutuksen ja opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokertoimia koskeva siirtymäsäännös. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska asetuksen 2 §:n 3 momentissa säädetyt painokertoimet on laskettu varainhoitovuoden 2022 lopputilanteeseen, jolloin perusrahoituksen osuus on 50 prosenttia kokonaisrahoituksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 valmentavan koulutuksen painokerroin olisi 1,04, muun ammatillisen koulutuksen painokerroin 0,63 ja opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin 0. Opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin olisi varainhoitovuosina 2018 ja 2019 0, koska kyseisten vuosien rahoitus määräytyy vuosien 2016 ja 2017 aikana toteutettujen opintojen perusteella. Vuosia 2016 ja 2017 koskien ei kuitenkaan ole saatavilla riittävän kattavasti tietoja, kuinka paljon uuden lainsäädännön mukaisesti rahoitettavia opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja on tosiasiassa suoritettu. Nykyisessä rahoitusjärjestelmässä opiskeluvalmiuksia parantavien opintojen rahoitus on toteutettu eri periaatteella kuin uuden lainsäädännön mukainen opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen rahoitus tullaan toteuttamaan, joten tästä syystä käytettävissä olevien tietojen perusteella ei rahoitusta voida riittävän luotettavasti määrittää varainhoitovuosille 2018 ja 2019. Vuosien 2018 ja 2019 aikana toteutetut opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot tulisivat huomioiduksi varainhoitovuosien 2020 ja 2021 rahoituksessa normaalisti. Varainhoitovuosien 2018 ja 2019 rahoituksessa opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen rahoituksen oikeudenmukaisen kohdentumisen turvaamiseksi koulutuksen järjestäjälle voitaisiin kuitenkin hakemuksesta myöntää perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta, jos koulutuksen järjestäjä osoittaa järjestävänsä opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja ja sille syntyy näistä opinnoista sellaisia kustannuksia, jotka eivät muutoin tulisi otetuksi huomioon varainhoitovuosien 2016 ja 2017 perusteella.

Varainhoitovuonna 2020 valmentavan koulutuksen painokerroin olisi 1,41, muun ammatillisen koulutuksen painokerroin 0,86 ja opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin 1,41. Varainhoitovuonna 2021 valmentavan koulutuksen painokerroin olisi 1,65, muun ammatillisen koulutuksen painokerroin 1,0 ja opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen painokerroin 1,65. Perusrahoituksen osuus olisi 95 prosenttia varainhoitovuosina 2018 ja 2019, 70 prosenttia varainhoitovuonna 2020 ja 60 prosenttia varainhoitovuonna 2021.

Pykälän 4 momentissa olisi tutkintotyyppien painokertoimia koskeva siirtymäsäännös. Siirtymäajan painokertoimet määriteltäisiin vain ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutukselle ja -tutkinnoille, koska ammatillisen perustutkintokoulutuksen ja perustutkinnon painokerroin olisi 1,0. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska asetuksen 5 §:ssä säädetyt painokertoimet on laskettu varainhoitovuoden 2022 lopputilanteeseen, jolloin perusrahoituksen osuus on 50 prosenttia kokonaisrahoituksesta ja suoritusrahoituksen osuus 35 prosenttia. Ehdotetun säännöksen mukaan perusrahoituksen painotusperusteena käytettävä ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen painokerroin olisi 0,85 varainhoitovuosina 2018 ja 2019 sekä 0,77 varainhoitovuosina 2020 ja 2021. Suoritusrahoituksen painotusperusteena käytettävä ammatti- ja erikoisammattitutkinnon painokerroin olisi 0,60 varainhoitovuosina 2018 ja 2019 sekä 0,54 varainhoitovuosina 2020 ja 2021.

16 § *Erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimia koskevat siirtymäsäännökset*

Asetuksen 16 §:ssä säädettäisiin erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimia koskevista siirtymäsäännöksistä. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska asetuksen 6 §:ssä säädetty erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimet on laskettu varainhoitovuoden 2022 lopputilanteeseen. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin asetuksen 6 §:n 1 momentissa säädettyjen erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimien varainhoitovuosia 2018–2021 koskevan siirtymäajan kertoimista ja pykälän 2–4 momentissa puolestaan asetuksen 6 §:n 2 momentissa säädettyjen vaativan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimien siirtymäajan kertoimista. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 suoritusrahoituksen painotusperusteena ei käytetä erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestämistä, joten käytännössä ehdotettuja siirtymäajan kertoimia sovellettaisiin varainhoitovuosina 2018 ja 2019 vain perusrahoituksen opiskelijavuosien painotusperusteena.

17 § *Majoituksen järjestämisen korotuskertoimia koskevat siirtymäsäännökset*

Asetuksen 17 §:ssä säädettäisiin majoituksen järjestämisen korotuskertoimia koskevista siirtymäsäännöksistä. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska asetuksen 7 §:ssä säädetty majoituksen järjestämisen korotuskertoimet on laskettu varainhoitovuoden 2022 lopputilanteeseen.

18 § *Henkilöstökoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestämisen kertoimia koskevat siirtymäsäännökset*

Asetuksen 18 §:ssä säädettäisiin henkilöstökoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestämisen kertoimia koskevista siirtymäsäännöksistä. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska asetuksen 8 §:ssä säädetty henkilöstökoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja vankilaopetuksen järjestämisen kertoimet on laskettu varainhoitovuoden 2022 lopputilanteeseen. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2018 ja 2019 perusrahoituksen painotusperusteena ei käytetä työvoimakoulutusta eikä vankilaopetusta, joten käytännössä näiden osalta ehdotettuja siirtymäajan kertoimia sovellettaisiin vain varainhoitovuosina 2020 ja 2021.

19 § *Vaikuttavuusrahoituksen jakautumista koskeva siirtymäsäännös*

Asetuksen 19 §:ssä säädettäisiin vaikuttavuusrahoituksen jakautumista koskevista siirtymäsäännöksistä. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain mukaan vaikuttavuusrahoitusta myönnettäisiin ensimmäisen kerran varainhoitovuonna 2020. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan varainhoitovuosina 2020 ja 2021 vaikuttavuusrahoituksen osuus on 10 prosenttia. Tästä määrästä 3/4 (7,5 % kokonaisrahoituksesta) myönnettäisiin koko tutkinnon suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella ja 1/4 (2,5 % kokonaisrahoituksesta) opiskelijapalautteen perusteella. Siirtymäsäännös olisi tarpeen, koska varainhoitovuonna 2020 ja 2021 vaikuttavuusrahoituksen määräytymisperusteena ei käytettäisi tutkinnon osia suorittaneiden työllistymistä tai jatko-opintoihin siirtymistä eikä työelämäpalautetta. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain siirtymäsäännöksen mukaan työelämäpa-

lautetta käytetään vaikuttavuusrahoituksen myöntämisperusteena ensimmäisen kerran varainhoitovuoden 2022 rahoituksessa.

4 Esityksen vaikutukset

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisen kokonaisvaikutuksia on arvioitu laajasti ammatillisen koulutuksen uudistamista koskevassa hallituksen esityksessä. Kokonaisvaikutusten osalta viitataan hallituksen esitykseen ja seuraavassa keskitytään asetukseen ehdotettavien säännösten vaikutuksiin.

Tutkintojen ja muun koulutuksen kustannusryhmät

Tutkintojen painokerroimissa luovuttaisiin ammatillisen peruskoulutuksen koulutusaloihin ja niihin sisältyviin porrastuksiin sekä ammatillisen lisäkoulutuksen hintaryhmiin perustuvasta luokittelusta ottamalla käyttöön viisi kustannusryhmää, jotka olisivat yhteisiä perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoille. Asetuksen 2 §:n 2 momentissa ehdotetut kustannusryhmien kertoimet on laskettu vuoden 2015 kustannustietojen perusteella. Ehdotetut kustannusryhmien kertoimet on johdettu nykyisen 20-portaisen jaottelun mukaisista kustannuksista ja asetettu siten, että kertoimien vaikutus yhteensä olisi 1,00. Jokainen tutkinto sijoitettaisiin parhaiten sen kustannustasoa vastaavaan kustannusryhmään nykyisten kustannustietojen mahdollistamissa rajoissa eli koulutusalojen, mahdollisten porrastusten ja hintaryhmien perusteella. Siirtyminen 20 kustannusporrastuksesta viiteen kustannusryhmään merkitsisi kuitenkin sitä, että usean yksittäisen tutkinnon kustannusluokka hieman nousisi tai laskisi.

Asetuksen 2 §:n 3 momentissa säädetty valmentavan koulutuksen painokerroin on määritelty nykyisen ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen vuoden 2015 kustannustietojen perusteella. Nykyisin ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen sovelletaan ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa kerrottuna luvulla 0,80 eli vuonna 2017 valmentavan koulutuksen yksikköhinta on 8 222,74 euroa/opiskelija. Asetukseen ehdotettu painokerroin olisi 1,98, mikä vastaisi ehdotetun kustannusryhmän 2 kerrointa ottaen huomioon se, että valmentavan koulutuksen kokonaisrahoitus myönnetään perusrahoituksena. Ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen rahoitustaso vastaisi nykytilaa.

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen painokerroin olisi lähtökohdaisesti sama kuin ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa, mutta käytännössä tämän koulutuksen opiskelijavuosia painotettaisiin aina myös vaativan erityisen tuen korotuskertoimilla. Nykyisin työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen puolestaan ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa kerrottuna luvulla 1,65 eli vuonna 2017 työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen yksikköhinta on 16 959,41 euroa/opiskelija. Jatkossa ehdotettu painokerroin olisi käytännössä 1,98 (valmentavan koulutuksen painokerroin) x 1,89 (vaativan erityisen tuen painokerroin valmentavassa koulutuksessa) eli 3,74. Kertoimissa otettaisiin huomioon se, että valmentavan koulutuksen kokonaisrahoitus myönnetään perusrahoituksena. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen rahoitustaso vastaisi nykytilaa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun muun ammatillisen koulutuksen ehdotettu painokerroin olisi 1,20. Nykyisin vastaavaa koulutusta rahoitetaan ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksella. Ammatillisen lisäkoulutuksen omaehtoisen koulutuksen yksikköhinta on 93,8 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta, rahoitusasetuksen 11 §:ssä säädetty muun kuin näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen hintaryhmä on 0,8 ja rahoituslain 10 §:n mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten valtionosuutta myönnetään 85,60 prosenttia euromäärästä, joka saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistettujen opiskelijatyövuosien määrä opiskelijatyövuotta kohti määrätyllä yksikköhinnalla. Näin laskettuna vuoden 2017 muun ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta olisi 6 602,27 euroa/opiskelija.

Asetukseen ehdotettu muun ammatillisen koulutuksen kerroin vastaisi kustannusryhmän 1 painokerrointa muutoin, mutta kertoimen määrittelyssä on otettu huomioon mahdollisuus periä opiskelijamaksuja. Lisäksi kertoimen määrittelyssä otettaisiin huomioon se, että muun ammatillisen koulutuksen rahoitus myönnetään kokonaan perusrahoituksena. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettuun muuhun ammatilliseen koulutukseen kuuluu erityyppisiä koulutuksia, joilla ei ole yhtenäistä kustannusrakennetta. Rahoituksessa voitaisiinkin käyttää perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta, jos asetuksella säädetty kerroin ei turvaisi koulutuksen riittävää rahoitustasoa.

	Kust. ryhmä	V.2014 kust. laskettu nykyinen porrastus	V.2015 kust. laskettu nykyinen porrastus	V.2015 kust. laskettu ehdotettu 5 ryhmän malli	Erotus: V.2015 kust.laskettunyk. porrastus-> V.2015 kust.laskettu 5 ryhmää
1 Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	Ryhmä2	0,91	0,89	0,99	11 %
203 Musiikkialan perustutkinto	Ryhmä4	1,73	1,72	1,61	-6 %
299 Muu kulttuurialan koulutus	Ryhmä3	1,19	1,17	1,24	6 %
3 Yht.k.tiet., liiketal. ja hall. ala	Ryhmä1	0,71	0,69	0,69	0 %
4 Luonnontieteiden ala	Ryhmä2	0,88	0,87	0,99	14 %
506 Rakennusalan perust.: maanrakennuskoneenkuljetuksen koulutus	Ryhmä4	1,52	1,53	1,61	5 %
501 Merenkulkualan perustutkinto	Ryhmä3	1,44	1,35	1,24	-8 %
502 Logistiikan perustutkinto: kuljetuspalv. koul.ohj.	Ryhmä3	1,40	1,43	1,24	-13 %
508 Linja-autonkulj.- tai yhdistelmäajoneuvon kulj.koulutus	Ryhmä4	1,61	1,54	1,61	5 %
509 Kaivosalan perustutkinto (ei porrastustekijä)	Ryhmä3	1,32	1,27	1,24	-2 %
507 Lentokoneasennuksen perustutkinto	Ryhmä4	1,71	1,62	1,61	-1 %
503 Elintarvikkeiden perustutk.: meijerialan koulutus	Ryhmä4	1,80	1,59	1,61	1 %
5b Tekniikan ja liikenteen ala (porrastetut)	Ryhmä4	1,81	1,74	1,61	-7 %
5d Liikenneopettajien erikoisammattitutkinto	Ryhmä3	1,19	1,36	1,24	-9 %
599 Muu tekniikan ja liikenteen alan koulutus	Ryhmä2	1,04	1,05	0,99	-6 %
604 Metsäalan perustutk.: metsäkoneenkuljetuksen koulutus	Ryhmä5	2,40	2,33	2,33	0 %
605 Metsäalan perustutk. (muut kuin metsäkoneenkulj. ko)	Ryhmä4	1,65	1,67	1,61	-4 %
602 Hevostalouden perustutkinto	Ryhmä4	1,73	1,64	1,61	-2 %
6b Luonnonvara- ja ympäristöala (porrastetut)	Ryhmä4	1,84	1,65	1,61	-2 %
699 Muu luonnonvara- ja ympäristöalan koulutus	Ryhmä3	1,27	1,29	1,24	-4 %
701 Liikunnanohjauksen perustutkinto	Ryhmä4	1,54	1,57	1,61	3 %
7b Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala (porrastetut)	Ryhmä2	0,91	0,97	0,99	2 %
799 Muu sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala koulutus	Ryhmä2	0,91	0,91	0,99	9 %
8 Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Ryhmä2	0,98	1,00	0,99	-1 %
Ei tutkintoon johtava koulutus	Ryhmä2	1,01	1,04	0,99	-5 %
VALMA	Ryhmä2	1,03	1,03	0,99	-4 %
TELMA	Ryhmä2	1,03	1,03	0,99	-4 %

Taulukko 1. Porrastustekijöiden sijoittuminen kustannusryhmiin ja rahoituksen muutos.

Tutkintotyypit ja oppisopimuskoulutus

Voimassa olevan rahoituslain 25 §:n 6 momentin mukaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 63,13 prosenttia lain 23 §:n nojalla säädetystä ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta, eli oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa peruskoulutuksessa ei oteta huomioon oppisopimuskoulutuksen koulutusaloja. Vuonna 2017 ammatillisen koulutuksen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 10 278,43 euroa/opiskelija. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on tästä laskettuna 6 488,77 euroa/opiskelija. Ammatillisen peruskoulutuksen alin koulutuslakohtainen yksikköhinta on yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla 7 567,27 euroa/opiskelija. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on siis näin ollen alempi kuin alin koulutuslakohtainen yksikköhinta.

Voimassa olevan rahoituslain 27 §:n 1 momentin mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintojen laskennan perusteena käytetään euromäärää, joka on 93,8 prosenttia 23 §:ssä tarkoitettuun ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Yksikköhintoja porrastetaan eri hintaryhmiin kuuluvassa koulutuksessa ja erityisopetuksessa siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Rahoituslain 10 §:n mukaan muussa kuin oppisopimuskoulutuksessa ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannuksia varten myönnetään omaehtoisessa koulutuksessa valtionosuutta 85,60 prosenttia opiskelijatyövuotta kohti määrätystä yksikköhinnasta. Rahoituslain 27 §:n 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö määrää vuosittain valtion talousarvion rajoissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat erikseen ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä erikseen muuta ammatillista lisäkoulutusta varten. Vuonna 2017 ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta laskettu ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta on 9 641,17 euroa. Talousarviossa päätetty oppisopimukseksi järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen 2 360,73 euroa opiskelijaa kohden.

Asetuksen 5 §:ssä ehdotetuissa painokertoimissa ei eroteltaisi koulutuksen järjestämistä oppisopimuskoulutuksena, vaan painokerroin olisi sama oppisopimukseen perustuvassa koulutuksessa ja muissa oppimisympäristöissä järjestettävässä koulutuksessa. Asetuksen 2 §:n 2 momentissa säädettyjä kustannusryhmiä sovellettaisiin myös oppisopimukseen perustuvassa koulutuksessa. Näiltä osin oppisopimuskoulutuksen rahoitustaso siis muuttuisi. Ehdotettujen muutosten tavoitteena on kannustaa koulutuksen järjestäjiä oppisopimuskoulutuksen käyttämiseen ja koulutusmuotojen joustavaan yhdistämiseen.

Asetuksen 5 §:ssä ehdotetuissa ammatillisen perustutkinnon ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnon painokertoimissa otettaisiin huomioon se, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa on mahdollisuus periä opiskelijamaksuja. Perittävillä opiskelijamaksuilla olisi nykytilaa vastaavasti tarkoitus kattaa keskimäärin 15 prosenttia kou-

lutuksen kustannuksista, joten ehdotetut painokertoimet vastaisivat tältä osin nykytilaa.

Erityinen tuki, majoitus ja muut kertoimet

Asetuksen 6 §:n 1 momentissa ehdotetut erityisen tuen korotuskertoimet perustuisivat erityisopetuksen porrastuksiin nykyisessä rahoitusjärjestelmässä eli korotuksen määrä olisi noin 50 prosenttia opiskelijavuoden painottamattomasta euromääräisestä arvosta. Muutoksena nykytilaan ehdotettu erityisen tuen järjestämisen korotuskerroin olisi kuitenkin sama kaikissa tutkintotyypeissä, eikä korotuksen määrä riippuisi siitä, missä oppimisympäristössä koulutusta järjestetään. Korotuksessa ei myöskään otettaisi huomioon sitä, mihin kustannusryhmään tutkinto kuuluu, vaan korotuksen euromäärä opiskelijavuotta kohden olisi yhtä suuri kaikissa tutkinnoissa.

Asetuksen 6 §:n 2 momentissa ehdotetut vaativan erityisen tuen korotuskertoimet on laskettu siten, että nykyisten kuuden erityisoppilaitoksena toimivan koulutuksen järjestäjän kokonaisrahoitus ei keskimääräisesti muuttuisi. Lisäksi on oletettu, että tuen tarpeen eri kategorioiden määrittely pysyisi nykyisellään, eikä niiden välisiä kerroinsuhteita muutettaisi.

Majoituksen painokertoimet on määritelty nykyisten majoitusporrastusten vuoden 2015 kustannustietojen perusteella. Vaativan erityisen tuen opiskelijan majoituksen painokerrointa on kuitenkin hieman korotettu, koska ilman korotusta paljon majoitusta järjestävien erityisoppilaitosten rahoitus olisi keskimäärin laskenut ja vähän majoitusta järjestävien puolestaan noussut.

Voimassa olevan rahoituslain 10 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjille myönnettävä ammatillisen lisäkoulutuksen käyttökustannusten valtionosuus on henkilöstökoulutuksessa 47,23 prosenttia. Edellä on todettu EU-oikeuden tuomioistuinratkaisusta ilmenevän, että vastikkeellisten opetuspalvelujen olennaisena piirteenä on se, että oppilas tai muu yksityinen taho suorittaa maksuja, jotka vastaavat pääosin opetuksen taloudellisia kustannuksia. Pääosaa ei ole tarkemmin määritelty, mutta valtioneuvoston päätöksen soveltamisen arvioinnin selkeyttämisen kannalta ehdotetaan, että asetuksilla säädettäviin kertoiimiin perustuva henkilöstökoulutuksen valtionrahoitus olisi 50 prosenttia koulutuksen laskennallisista kustannuksista.

Ehdotettu työvoimakoulutuksen painokerroin olisi uusi elementti ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmässä, sillä työvoimakoulutuksena järjestettävää koulutusta ei ole aiemmin rahoitettu ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän puitteissa. Lähtökohtaisesti työvoimakoulutuksen järjestämisestä koulutuksen järjestäjälle maksettava rahoitus vastaisi omaehtoisen koulutuksen rahoitusta. Työvoimakoulutuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen sekä tutkintoon johtamattoman muun ammatillisen koulutuksen perusrahoitusta korotettaisiin kuitenkin korotuskertoimella sillä perusteella, että työvoimakoulutuksessa ei olisi mahdollista periä opiskelijamaksuja, kun taas omaehtoisessa koulutuksessa voitaisiin periä opiskelijamaksuja. Ehdotetun korotuskertoimen avulla omaehtoisen ja työvoimakoulutuksen rahoitustaso saatettaisiin vastaamaan toisiaan.

Myös vankilaopetuksen painokerroin olisi uusi elementti ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmässä. Kertoimella otettaisiin huomioon vankilaopetuksen järjestä-

misestä aiheutuvat keskimääräistä korkeammat kustannukset. Vankilaopetuksen huomioiminen nykyistä paremmin ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmässä parantaisi vankilaopetuksen järjestämisen taloudellisia edellytyksiä.

Uutena elementtinä otettaisiin käyttöön myös niiden opiskelijoiden suoritteiden painottaminen, jotka ovat tutkinnon suorittamisen aloittaessaan olleet vailla perusasteen jälkeistä ammatillista tutkintoa. Tällä kannustettaisiin koulutuksen järjestäjiä tarjoamaan koulutusta vailla ammatillista tutkintoa oleville hakijoille ja toisaalta otettaisiin huomioon se, että vailla ammatillista tutkintoa olevat opiskelijat tarvitsevat keskimäärin enemmän tutkintokoulutusta, ohjausta ja osaamisen hankkimisen tukitoimia kuin sellaiset opiskelijat, joilla on jo aiemmin hankittua osaamista.

Vaikuttavuusrahoitus

Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti ammatillisen peruskoulutuksen tuloksellisuusrahoituksen myöntämisperusteena käytetään opiskelijoiden työllistymistä, jatko-opintoihin sijoittumista, opintojen läpäisyä ja keskeyttämistä (vaikuttavuusmittari). Lisäksi käytetään opettajien kelpoisuusmittaria ja henkilöstön kehittämismittaria. Ammatillisen lisäkoulutuksen tuloksellisuusrahoitus perustuu suoritettuihin tutkintoihin. Ammatillisen peruskoulutuksen osalta tulosindeksiä ei lasketa niille koulutuksen järjestäjille, joista laskennan edellyttämää tietoa ei ole saatavissa tai joiden opiskelijamäärä on niin vähäinen, että tulosindeksiä ei voida tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea. Tulosindeksiä ei myöskään lasketa koulutuksen järjestäjälle siltä osin, kun sille on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 9 §:n nojalla määrätty erityinen koulutustehtävä järjestää erityisopetusta.

Asetuksessa ehdotetun mukaisesti 2/3 vaikuttavuusrahoituksesta perustuisi tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden työllistymiseen tai jatko-opintoihin siirtymiseen. Tämä vaikuttavuusrahoitusosuus olisi yhtenevä kaikille tutkintotyypeille ja kaikille koulutusmuodoille. Vaikuttavuusrahoitusosuus määriteltäisiin myös kaikille koulutuksen järjestäjille niiden opiskelijavolyymista riippumatta. Tutkintotyyppien perus- ja suoritusrahoituksen painokertoimissa otettaisiin kuitenkin huomioon, että suoritettun tutkinnon tai tutkinnon osan painoarvo olisi sama vaikuttavuusrahoituksen myöntämisessä. Lisäksi vaativan erityisen tuen korotuskertoimissa otettaisiin huomioon, että työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden tutkinnon tai tutkinnon osia suorittaneiden osuus on vaativaa erityistä tukea saaneiden opiskelijoiden osalta keskimääräistä pienempi.

5 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa ammatillisen koulutuksen kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä. Asetusluonnos perus- ja suoritusrahoituksen osalta on ollut ammatillisen koulutuksen uudistamista koskevan hallituksen esityksen liitteenä ja asetuseräluonnosta on useaan kertaan käsitelty ammatillisen koulutuksen reformin seuranta- ja projekti-ryhmissä. Asetuseräluonnosta on käsitelty myös opetus- ja kulttuuriministeriön toukuussa 2017 järjestämissä asetustyöpajoissa.

Asetuseräluonnoksesta pyydettiin 6.6.2017 lausunnot sidosryhmiltä laajalla jakelulla. Lausuntopyyntö lähetettiin kaikille ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille, am-

matillisen lisäkoulutuksen järjestäjille ja erikoisoppilaitosten ylläpitäjille. Lisäksi lausuntoa pyydettiin muun muassa ammatillisen koulutuksen eri sidosryhmiltä, asiosaisilta järjestöiltä, työmarkkinajärjestöiltä, ministeriöiltä, aluehallintovirastoilta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta. Lausuntoaika päättyi 4.7.2017.

Monissa lausunnoissa oltiin huolestuneita rahoituksen ennakoinnista ja koulutuksen järjestäjien talouden pitkän aikavälin suunnittelusta. Tästä syystä lausunnoissa toivottiin laskentakaavojen tai mallilaskelmien tekemistä. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on lausuntokierroksen jälkeen laadittu laskentataulukko, jonka tarkoituksena on selkeyttää ehdotettujen säännösten perusteella laskettavan rahoituksen muodostumista. Useat lausunnonantajat vastustivat koulutuksen järjestäjän päättämän neljän viikon ylittävän loma-ajan vähentämistä opiskelijavuosiin laskettavista päivistä. Perusrahoituksessa käytettävä suorite on suoritepäätöksessä päätettävä varainhoitovuoden tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä, jota painotetaan varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden kertoimilla painotettujen opiskelijavuosien ja painottamattomien opiskelijavuosien suhteessa. Loma-aikaa koskeva säännös koskee vain näitä varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteutuneiden opiskelijavuosien laskemista, joten säännöstä ei ehdoteta muutettavaksi.

Useissa lausunnoissa esitettiin muutosehdotuksia tutkintojen kustannusryhmiin. Osassa lausuntoja oli ehdotus myös useamman kuin yhden tutkinnon siirtämisestä ylempään kustannusryhmään. Eniten kustannusryhmän korotusehdotuksia tuli logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen osaamisalaa koskien. Lausunnoissa ehdotettiin logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen osaamisalan siirtämistä ryhmästä 3 ryhmään 4. Asetusehdotusta on logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen osaamisalan kustannusryhmän osalta muutettu lausuntopalautteen perusteella, koska logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen osaamisala on yksikkökustannustensa suhteen yhtä lähellä kustannusryhmää 3 ja 4. Koska tutkinnot sijoitettaisiin ehdotetulla tavalla parhaiten niiden kustannustasoa vastaavaan kustannusryhmään nykyisten kustannustietojen mahdollistamissa rajoissa, ei muiden tutkintojen kustannusryhmiä ehdoteta lausuntopalautteen perusteella tässä vaiheessa muutettavaksi.

Monissa lausunnoissa ehdotettiin tutkintotyyppien ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän koulutuksen painokertoimien osalta, että ammatti- ja erikoisammattitutkintojen painokerrointa korotettaisiin, koska ehdotettujen kertoimien arvioitiin vähentävän aikuisille suunnatun koulutuksen järjestämistä. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kertoimet on asetettu ammatillista perustutkintoa alhaisemmaksi muun muassa, koska niissä on mahdollista periä opiskelijamaksuja, minkä lisäksi ammatti- ja erikoisammattitutkintoa suorittavilla voidaan katsoa olevan perustutkintoa suorittaviin verrattuna enemmän aikaisemmin hankittua osaamista, jonka perusteella heidän voi olettaa suorittavan tutkinnon ja tutkinnon osan perustutkintoa suorittavia nopeammin. Lausuntopalautteen perusteella ammatti- ja erikoisammattitutkintojen painokerrointa on kuitenkin tarkistettu ylöspäin siten, että se olisi 0,50 aiemmin ehdotetun 0,36 sijasta. Osassa lausunnoissa esitettiin majoituksen järjestämisen korotuskertoimien muuttamista paremmin todellisia kustannuksia vastaaviksi. Koska majoituksen ehdotetut painokertoimet on laskettu nykyisten majoitusporrastusten vuoden 2015 kustannustietojen perusteella, ei majoituksen painokertoimia ehdoteta tässä vaiheessa muutettavaksi. Majoituksen painokertoimia olisi kuitenkin tarpeen arvioida myöhemmin uudelleen, kun uudempaa tietoa majoituksen kustannuksista on saatavilla.

Asetusehdotus on ollut kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnan käsiteltävänä 26.9.2017.

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä asian kiireellisyyden takia. Laintarkastusyksiköstä on ilmoitettu, ettei ministeriön asetuksia ehditä tarkastaa laintarkastusyksikön kiireisen työtilanteen takia.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.